

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**КАФЕДРА ДІЛОВОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА МІЖНАРОДНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ**

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У
НЕМОВНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ»**

27 ТРАВНЯ 2015 рік

Програма і матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інноваційні методи викладання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах», 27 травня 2015 р. [Електронний ресурс]. - К.: НУХТ, 2015 р. – 85 с.

Видання містить програму і матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції.

Розглянуто сучасні проблеми викладання іноземних мов в немовних вищих навчальних закладах, застосування мультимедійних засобів та нових технологій для підвищення мотивації студентів при вивченні іноземної мови та підвищення ефективності навчання. Результати досліджень та обговорень можуть бути використані в навчальному процесі та в подальших наукових дослідженнях.

Редакційна колегія: Т.Л. Мостенська (голова наукової конференції), Г.А. Чередніченко (заступник голови наукової конференції), О.В. Березовська (відповідальний секретар), О.М.Галинська, О.В. Грищенко, О.В. Найдюк, С.М. Амеліна, А.О.Борисова

Відповідальний за випуск: канд. пед. наук, доцент Г.А. Чередніченко

Матеріали конференції надруковані в авторській редакції.

Рекомендовано вченою радою НУХТ Протокол № 11 від 20. 05. 2015 р.

©НУХТ, 2015

27 травня 2015 року

10⁰⁰-11⁰⁰ - реєстрація учасників конференції

11⁰⁰-12⁴⁰ – пленарне засідання

12⁴⁰-13²⁰ – перерва

13²⁰-16⁰⁰ - робота секцій

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

27 травня 2015 року

10.00-11.00- реєстрація учасників конференції, аудиторія В-210

11.00-12.40 - пленарне засідання, аудиторія В-201

1. Вступне слово. Про проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інноваційні методи викладання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах» - завідувач кафедри ділової іноземної мови та міжнародної комунікації, канд. пед. наук, доцент Г.А. Чередніченко.

2. Емілі Мегезінер, методист Американського ресурсного центру при посольстві США в Україні

3. «Leading way in business» - Анна Шелест, методист Pearson Education Ukraine

12.40-13.20 – перерва, кава-брейк

13.20-16.00 - робота секцій

Секція 1. Освітні реформи та інновації у глобалізованому світі, *аудиторія В-301*. Голова секції – О.В. Грищенко

Секція 2. Мультимедійні технології навчання в процесі вивчення іноземної мови, *аудиторія В-303* Голова секції – О.М. Галинська

Секція 3. Психолого-педагогічні засади вивчення іноземних мов в немовних вищих навчальних закладах, *аудиторія В-304* Голова секції – О.В. Найдюк

ЗМІСТ

С.М.Амеліна <i>Формування лексичної компетентності студентів у процесі вивчення іноземної мови</i>	7
Г.А.Чередніченко <i>Інноваційні технології у методиці викладання іноземних мов</i>	10
М.В. Арделян <i>Інноваційні методи навчання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах</i>	14
О.В. Березовська <i>Новітні педагогічні технології при викладанні іноземних мов</i>	15
Г.А. Бойко <i>Роль навчання медіації професійних текстів майбутніх інженерів-технологів</i>	17
А.О. Борисова, В.О. Архипова <i>Applying role-play methods for intensification of teaching foreign languages in non-language higher establishments</i>	20
А.О. Борисова, А.О. Колесник <i>Використання сучасних підходів під час навчання діловій іноземній мові</i>	22
Н.О. Божок <i>Суть інтерактивного навчання у викладанні іноземної мови</i>	24
Л.В. Власенко <i>Основні завдання використання інформаційних технологій при вивченні іноземної мови</i>	25
О.М.Галинська <i>Переваги дистанційного навчання іноземної мови для студентів немовних вищих навчальних закладів</i>	27
О.V. Gryshchenko <i>Innovative methods of teaching English: active learning</i>	28
І.М.Довгун <i>Організація інтерактивного навчання на заняттях англійської мови в технічних ВНЗ</i>	30
О.В. Кияшко <i>Використання smart технологій для вивчення іноземних мов</i>	33
О. С. Ковальчук <i>Дидактичні можливості використання інтерактивної дошки на заняттях з іноземної мови у вищих навчальних закладах</i>	34
А.О. Колесник, О.О. Мануєнкова <i>Самостійна робота як окремий етап навчання під час опанування іноземної мови у немовному ВНЗ</i>	36

М. В. Кондратенко, Л. А. Подворна <i>Застосування інформаційних технологій у вищих навчальних закладах</i>	37
Н.М. Костриця <i>культурологічний підхід в контексті навчання української мови як іноземної</i>	39
О.М. Кохан <i>Використання інформаційних технологій при вивченні іноземної мови</i>	42
Т.А. Кравцова, Е.Н. Муравьёва <i>Научные студенческие конференции как средство повышения внутренней мотивации престижа иностранных студентов</i>	45
В.В. Мірочник <i>Основні етапи впровадження інформаційних технологій у навчанні іноземної мови</i>	47
Н.О. Михайлова <i>Інформаційні технології: умови виникнення та використання</i>	48
О.М. Муравйова, Т.А. Кравцова <i>Використання нетрадиційних методик викладання іноземних мов у системі університетської освіти</i>	52
О. В. Найдюк <i>Самостійна робота при вивченні іноземної мови</i>	53
О.В. Никитенко <i>Проектний метод як засіб мотивації до вивчення іноземної мови</i>	55
Я. В.Окопна <i>Мережева дистанційна підтримка професійно орієнтованого навчання другої іноземної мови студентів нелінгвістичних вищих навчальних закладів: із досвіду розробки</i>	57
О.А.Пильгуева <i>Использование Интернет–ресурсов при обучении иностранным языкам</i>	61
Є.С. Смірнова, І.М. Довгун <i>Рольова гра на заняттях англійської мови в технічних ВНЗ як засіб активації пізнавальної діяльності студентів</i>	63
М. Ю. Стрижньова <i>Використання мультимедійних засобів для формування міжкультурної комунікативної компетенції у на заняттях з іноземної мови професійного спрямування у нелінгвістичному ВНЗ</i>	66
І.П. Тригуб <i>Інтерактивні технології як інноваційний метод викладання іноземних мов</i>	69

І. В. Удовенко <i>Використання ігрових ситуацій як засіб стимулювання мовленнєвої діяльності студентів немовних ВНЗ</i>	70
К.М. Чала <i>Інноваційні технології та методи викладання іноземних мов</i>	72
Г.А. Чередніченко <i>Використання системи MOODLE при змішаному навчанні студентів</i>	73
Л.Ю. Шапран <i>Інтенсифікація навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей у ВНЗ з використанням інтерактивних методів навчання</i>	77
Л.В. Юрчук <i>Peculiarities of communicative language teaching</i>	81

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

С.М.Амеліна

*доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри іноземної філології*

та перекладу

*Національного університету біоресурсів та
природокористування України,*

Лексико-граматичний склад будь-якої мови – це її основа. Тому лексична компетентність тісно пов'язана з іншомовною комунікативною компетентністю, метою якою є формування здатності успішно вирішувати завдання взаєморозуміння і взаємодії з носіями мови, яка вивчається, у відповідності до норм і культурних традицій в умовах прямого і опосередкованого контактів [2, с. 30]. Отже, процес вивчення іноземної мови студентами має бути спрямований, зокрема, на систематичне накопичення і розширення словникового запасу.

Зважаючи на вище зазначене, доцільним є звернення до методичних засад «Рамкової програми з німецької мов для професійного спілкування для вищих навчальних закладів України», яка є основою для планування та організації занять з німецької мови, що орієнтуються на «Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти». Програма спрямована на практичну міждисциплінарну та професійну орієнтацію занять з німецької мови, в центрі уваги яких знаходиться студент. Її важливою метою є спрямування навчального процесу на формування і розвиток основних навичок та вмінь у

соціальному та професійному спілкуванні, тобто іншомовної комунікативної компетентності.

Іншомовна комунікативна компетентність – це сукупність навичок, умінь та знань, що дозволяє навчатися, працювати та спілкуватися в багатонаціональному суспільстві і досягати у рівноправному діалозі взаєморозуміння і взаємодії з представниками інших культур [4].

Вона реалізується насамперед через розвиток навичок та вмінь у основних видах мовленнєвої діяльності, що охоплюють рецепцію, продукцію, інтеракцію та медіацію, та реалізуються як у писемній, так і в усній формах [1].

Розвиток іншомовної комунікативної компетентності надає студентові можливість:

- вдосконалювати свої вміння в читанні, аудіюванні, письмі та говорінні для вироблення навичок працювати з інформацією текстів різних типів з будь-яких джерел на основі вже набутих знань про світ; вилучати, аналізувати і систематизувати, добирати та передавати інформацію;

- на основі здобутої інформації формувати власну думку, обґрунтовувати її та надавати необхідні пояснення;

- розпізнавати наміри повідомлення, які відповідають певним різновидам текстів з їх граматичними структурами і правилами, розуміти та переносити їх на адекватні ситуації [3, с.10].

При оцінюванні сформованості іншомовної комунікативної компетентності враховується змістовність, когерентність, відповідність фонетичним нормам, граматична коректність, лексична адекватність. Це означає, що лексична компетентність тісно пов'язана з багатьма вміннями і навичками. У «Загальноєвропейських рекомендаціях» зазначається, що лексичною компетентністю безпосередньо пов'язані усі інші компетентності, а саме: граматична; семантична; фонологічна; орфографічна; орфоепічна; соціолінгвістична; прагматична [1, с. 113-130].

Тому доцільною можна вважати таку поетапність процесу формування лексичної компетентності студентів:

- семантизація (ознайомлення з новим лексичним матеріалом);
- автоматизація (формування і первинне закріплення навичок використання лексичних одиниць);
- репродукція (удосконалення навичок та розвиток умінь використання засвоєних лексичних одиниць у різних видах мовленнєвої діяльності).

Отже, формування лексичної компетентності є важливою складовою процесу вивчення іноземної мови і може здійснюватися безпосередньо або опосередковано. Лексична компетентність може формуватися поетапно, шляхом упровадження у навчальний процес системи вправ у поєднанні зі змістовими і ситуаційними характеристиками комунікативної взаємодії.

Література:

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [науковий редактор українського видання д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва]. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посіб. [для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / [Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін.] ; за ред. С. Ю. Ніколаєвої – К. : Ленвіт, 2011. – 344 с.
3. Рамкова програма з німецької мови для професійного спілкування для вищих навчальних закладів України / С. М. Амеліна, Л. С. Аззоліні та ін. – К.: Гете-інститут, Ленвіт, 2006. – 90 с.
4. Curriculum für den sprachpraktischen Deutschunterricht an pädagogischen Fakultäten der Universitäten und pädagogischen Hochschulen. – К.: Ленвіт, 2004. – 256 с.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Г.А.Чередніченко

канд. пед н., доцент, завідувач

кафедри іноземних мов

Національного університету харчових технологій

Значне зростання обсягів інформації і прискорення циклу її відновлення при обмеженому терміні навчання, розвиток інформаційно-комунікативних технологій вимагають інтенсифікації навчально-пізнавальної діяльності студентів за рахунок упровадження сучасних педагогічних технологій. Створення нових педагогічних технологій пов'язане з відмовою від багатьох стереотипів традиційної освіти (із збереженням усього кращого, що напрацювала педагогіка). У зв'язку з цим актуальними стають проблеми розробки: нового змісту, методів і засобів навчання; значного поглиблення теоретичної бази знань; посилення прикладної спрямованості навчання; удосконалення педагогічної майстерності викладачів; відповідного дидактичного і науково-методичного забезпечення навчального процесу та його психолого-педагогічного обґрунтування; розкриття творчого потенціалу студентів та викладачів у відповідності до їх нахилів, запитів і здібностей.

Упровадження сучасних педагогічних освітніх технологій є одним із найважливіших напрямів досягнення якісно нового рівня освіти. Розглянемо основні і найбільш популярні освітні концепції, пов'язані з інформаційними технологіями.

1. Адаптивне навчання - це освітній метод, при якому комп'ютер використовується як інтерактивний навчальний пристрій. Комп'ютер пристосовує подачу навчального матеріалу під потреби студента, найчастіше це відбувається у формі відповідей на запитання і завдання. Сенс такого навчання

полягає в тому, щоб за допомогою комп'ютера об'єднати інтерактивні можливості студента і наставництво викладача, з яким може спілкуватися студент. Технологія включає аспекти, отримані з різних галузей знань, включаючи інформаційні технології, педагогіку та психологію.

2. Віртуальний клас – це навчальне середовище онлайн. Середовище може базуватися в Інтернеті з доступом до нього через портал або створюватися програмним забезпеченням, для чого буде потрібно завантажити установочні файли. Подібно справжній класній кімнаті, студент у віртуальному класі бере участь у синхронному обговоренні, що означає, що викладач і студенти заходять у віртуальне навчальне середовище одночасно.

3. MOOC – це абревіатура, що означає «масові відкриті онлайн курси». Вона відсилає нас до інтернет-класів, створених для великого числа учасників. Зазвичай слухачі MOOC переглядають відео-лекції – як правило, нарізані на 10-15-хвилинні ролики – і беруть участь в онлайн обговоренні на форумі разом з викладачами та іншими слухачами. Деякі MOOC вимагають від студентів проходження контрольних завдань та тестів, які передбачають вибір відповіді із запропонованих, а деякі - виконання завдань, які оцінюються кількома людьми, до якої входять і самі слухачі. Деякі MOOC використовують обидва варіанти перевірки знань.

4. Синхронне і асинхронне навчання. Синхронні онлайн класи передбачають одночасну участь в них студентів і викладачів. Лекції, обговорення та презентації відбуваються в певний час. Всі студенти, які бажають взяти в них участь, повинні бути онлайн в конкретний час. Асинхронні класи проводяться за іншим принципом. Викладачі викладають онлайн матеріал, лекції, тести і завдання, доступ до яких може бути здійснений в будь-який зручний час. Студентам може даватися часовий інтервал – протягом якого вони повинні вийти для навчання в Інтернет один або два рази, але студенти вільні у виборі цього часу.

5. Змішане навчання означає поєднання реального навчання з викладачем у класі та інтерактивних можливостей. У минулому цифрові матеріали грали

додаткову роль і допомагали реальному викладачу. Наприклад, змішане навчання з традиційною формою означає, що клас збирається очно один раз на тиждень замість трьох. Вся діяльність з вивчення матеріалу, яка раніше відбувалася в класі, може бути перенесена в Інтернет.

6. «Перевернутий» клас (перевернуте навчання) – це зворотний метод навчання, коли читання лекцій і вивчення предмета відбувається онлайн, а домашнє завдання виконується в реальному класі.

7. Самостійно кероване навчання – це процес отримання знань, в якому студент сам приймає рішення, без сторонньої допомоги або з допомогою щодо своїх освітніх потреб, формулює цілі, яких хоче досягти, визначає людські та матеріальні джерела знань, вибирає і здійснює освітню стратегію та оцінює отримані знання.

8. Система управління навчальним процесом (LMS) – це програмний продукт або сайт, який використовується для планування, здійснення та оцінки конкретного навчального процесу. Зазвичай система управління навчальним процесом дає викладачеві можливість створювати і представляти студентам навчальні матеріали, стежити за участю студентів у навчальному процесі та оцінювати їх участь. Система управління навчальним процесом також дає можливість студентам брати участь в інтерактивних процесах, наприклад, в обговоренні в тредах, у відео-конференціях, в дискусійних форумах.

9. «Хмарне» навчання. По суті, хмара – це оригінальна вигадка, що дозволяє групі комп'ютерів, об'єднаних в мережу – зазвичай через інтернет, працювати як один. До того ж, хмара - це модель, що дозволяє масштабувати джерела згідно потреб. Чим більше користувачів використовують систему, тим більша кількість джерел буде залучена. Хмарна освіта використовує винахід безстрокової, універсально доступної, розширюваної комп'ютерної мережі та застосовує його для електронної освіти – від онлайн класів акредитованих університетів до маленьких навчальних модулів, що використовуються в приватних компаніях.

10. Мобільне навчання – це можливість отримувати навчальні матеріали на персональні пристрої – ПК, смартфони та мобільні телефони. Спеціальні програми для мобільних пристроїв з посиланнями на освітні сайти роблять доступним будь навчальний матеріал.

11. Система управління курсом (CMS) – це набір інструментів, що дозволяє викладачеві створювати навчальні матеріали і викладати їх в Інтернет без використання HTML або іншої мови програмування.

12. E-Learning. Електронне навчання, або цифрове навчання означає широкий спектр додатків і процесів, покликаних подати навчальний матеріал студентам. Зазвичай це означає Інтернет, але може використовуватися і CD-ROM або відео-конференції через супутник. Визначення електронного навчання ширше, ніж онлайн навчання, навчання через Інтернет або комп'ютерне навчання.

13. Технологія 1: 1. Забезпечення кожного студента ноутбуком або планшетом, щоб зробити навчання індивідуальним, підвищити незалежність і збільшити кількість академічних годин за поза аудиторією.

14. Гейміфікація використовує залучення в гру там, де зазвичай для гри немає місця. Багато експертів назвали гейміфікацію одним з найважливіших трендів в індустрії інформаційних технологій. Гейміфікація може застосовуватися в будь-якій галузі і в будь-якому місці для того, щоб залучити людей і розважити їх, перетворюючи користувачів в гравців.

Література:

1. Впровадження сучасних педагогічних технологій у національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» Сучасні педагогічні технології в освіті: збір. наук.-метод. праць /С-57 за ред. О. Г. Романовського, Ю. І. Панфілова – Харків: НТУ «ХПІ», 2012. – 224 с. – Укр. та рос. мовами.- С.3

2. Електронний ресурс: <http://www.educatorstechnology.com/2013/03/14-technology-concepts-every-teacher.html>

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У НЕМОВНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

М.В. Арделян

канд. філол. наук,

доцент, ХДУХТ

Головним питанням сьогодення в системі нової освіти є опанування студентами вищих навчальних закладів вмінь і навичок саморозвитку та самовдосконалення особистості, що значною мірою досягається шляхом впровадження інноваційних технологій, організації процесу навчання. Основним засобом людського спілкування є мова, а в багатомовному просторі – декілька мов. Ось чому вивчення іноземних мов набуває особливого статусу в нашій країні. Формується характерна тенденція до посилення комунікативної спрямованості навчального процесу, його наближення до реального процесу спілкування. Отже, методичним змістом сучасного заняття з іноземної мови має бути комунікативність. Інтерактивний метод надає можливість вирішити комунікативно–пізнавальні задачі засобами іншомовного спілкування. Інтерактивна діяльність включає організацію і розвиток діалогічного мовлення, спрямованих на взаєморозуміння, взаємодію, вирішення проблем, важливих для кожного із учасників навчального процесу. Сучасна комунікативна методика пропонує широке впровадження в учбовий процес активних нестандартних методів і форм роботи для кращого свідомого засвоєння матеріалу. У практиці виявили досить високу ефективність такі форми роботи: як індивідуальна, парна, групова і робота в команді. Викладач має враховувати той факт, що теми для обговорення не повинні мати обмежений характер. Однією з особливостей інтерактивних форм навчання є те, що вони мотивують студента не лише висловлювати власну точку зору, але й змінювати її під аргументованим

впливом партнерів у процесі спілкування. Новітні методи навчання іноземних мов сприяють одноразовому вирішенню проблем комунікативного, пізнавального та виховного характеру: розвивати уміння і навички спілкування, встановити емоційний контакт із студентами, навчити їх працювати в команді, зважати на думки і висловлювання інших. При використанні мови домінує одна мета: отримати інформацію, запросити інформацію, спонукати до дії, виразити почуття і т.д. Така матеріалізація актів комунікації може набирати різноманітних форм вираження, від найпростіших до найскладніших.

Аналіз практики викладання англійської мови у вищому навчальному закладі показав, що підручники та методичні розробки, які використовуються в процесі навчання, ще недостатньою мірою враховують роль і значення мотиваційної сфери студентів, динаміку смислотворних мотивів учіння в процесі навчання, міру та характер взаємозв'язку мотиваційної готовності до засвоєння знань, до оволодіння способами такого засвоєння з конкретними методичними прийомами.

Тому актуальною проблемою є вивчення мотиваційної сфери студентів, вироблення шляхів та методів її корекції та розвитку.

Література:

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [науковий редактор українського видання д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва]. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

НОВІТНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІ ПРИ ВИКЛАДННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

О.В. Березовська
старший викладач,
кафедра ділової іноземної мови та
міжнародної комунікації НУХТ

Сучасний етап розвитку системи освіти в Україні характеризується освітніми інноваціями, спрямованими на збереження досягнень минулого і, водночас, на модернізацію системи освіти відповідно до вимог часу, новітніх надбань науки, культури і соціальної практики.

Сьогодні англійська мова найпоширеніша мова у світі. Англійська мова – це мова телебачення, комп'ютерів, Інтернету, наукових новинок, це можливість розширення свого кругозору. Англійська мова – це ключ до успішного майбутнього.

Англійська мова у процесі вивчення має сприйматися не як набір фонетичних і лексичних одиниць, граматичних структур і правил, а як своєрідний спосіб мислення, сприйняття навколишньої дійсності, картина світу представників певної культури.

Тому під час навчання впроваджуються ефективні новітні педагогічні технології:

- метод проектів та метод асоціативних символів;
- розробка та ретельний добір навчального матеріалу з використанням автентичного мовного матеріалу;
- використання мультимедійних презентацій за темою;
- використання Інтернет – ресурсів та комп'ютерних навчальних програм.

Метод проектів та метод асоціативних символів

Використання методу проектів, дозволяє зробити навчальний процес значущим для студента, коли він повністю зможе розкрити свій творчий потенціал, виявити дослідницькі здібності, фантазію, креативність, активність, самостійність.

Використання мультимедійних презентацій за темою

Мультимедійна презентація – це документ, створений за допомогою комп'ютерної програми PowerPoint. Це новітній спосіб пред'явлення творчо переробленої викладачем, адаптованої для певної мети інформації. Використання комп'ютерних технологій розширює можливості навчального процесу, робить заняття привабливим та сучасним.

Використання Інтернет – ресурсів та комп'ютерних навчальних програм
 Можливості використання Інтернет - ресурсів величезні. Глобальна мережа Інтернет створює умови для здобуття будь-якої необхідної інформації, що знаходиться в будь-якій точці земної кулі.

Форми роботи з комп'ютерними навчальними програмами на заняттях іноземної мови включають: вивчення лексики; відпрацювання вимови; вивчення діалогічної і монологічної мови; відпрацювання граматичних явищ. Студенти можуть брати участь в тестуванні, вікторинах, розширювати свій кругозір, переглядаючи народознавчий матеріал.

Література:

1. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посіб. [для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / [Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін.] ; за ред. С. Ю. Ніколаєвої – К. : Ленвіт, 2011. – 344 с.
2. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови / В. Редько // Рідна школа. – 2011. – № 8–9. – С. 28–36.

РОЛЬ НАВЧАННЯ МЕДІАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ ТЕКСТІВ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ТЕХНОЛОГІВ

Г.А. Бойко

викладач кафедри іноземних мов

професійного спрямування

Національного університету

харчових технологій

У зв'язку з поглибленням міжнародних контактів, обміну досвідом і новими відкриттями в науці, техніці і технології зростає роль прямого спілкування представників вітчизняних підприємств з зарубіжними

партнерами, зокрема в галузі харчових технологій. З'явилась можливість отримання фахової інформації з мережі Інтернет не лише рідною, але й іноземними мовами. Стає актуальним володіння іноземними мовами інженерами-технологами для спілкування з зарубіжними колегами на професійні теми та розуміння науково-технічної документації та літератури з метою ознайомлення з новими тенденціями своєї галузі. Згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти, знання мови передбачає не лише сприйняття і відтворення, а й медіацію, тому навчання медіації є необхідним у фаховому навчанні майбутніх інженерів та інженерів-технологів.

Слово медіація означає посередництво. В лінгвістичній науці – будь-яка діяльність, пов'язана з письмовим або усним перекладом [4, с. 3]. Медіація є відтворенням змісту оригіналу. Але якщо переклад потребує збереження об'єму тексту, збереженням єдності змісту і форми, відображення його лексико-граматичних елементів відповідно до теорії перекладу, роль медіації полягає в передачі основного змісту, в ній допускається розширення або звуження змісту висловлювання з обов'язковим збереженням культурних та соціальних особливостей країни, мова якої вивчається [7, с.60]. На думку А.Кнапп Поттхофф і К.Кнапп, медіатор може, наприклад, лише передати смисл повідомлення і того, що мовець мав на увазі [5]. Як правило, медіація розглядається як посередництво між представниками різних народів і культур, зокрема С.Н. Щур вважає, що це - особлива техніка здійснення міжкультурної комунікації, переклад, прагматично адаптований до соціальних потреб з метою налагодження взаєморозуміння між представниками різних культур в актах спілкування в різних сферах; переклад, який припускає маніпуляцію смислом повідомлення для розуміння його реципієнтом і форми поза прийнятими межами [4, с. 4]. С.Віаджіо розглядає медіацію як переклад, пристосований до соціальних потреб і допускає внесення необхідних змін до тексту оригіналу [8]. Ф.Поххакер бачить роль медіатора в попередженні виникнення непорозумінь і передачу смислу в конкретному соціальному контексті [6]. Вищевказані

дослідники розглядають медіатора переважно як усного перекладача і посередника між представниками різних культур, хоча С.Віаджіо розглядає і письмову медіацію, а в довіднику Азімова медіація визначається як процес спілкування між людьми, які не можуть спілкуватись напряду, крім того це може бути усним і письмовим перекладом, узагальнення інформації, запис інформації з метою передачі її іншим [1, с.133].

Переклад або медіація технічних і технологічних фахових текстів потребує глибоких знань певної галузі. При навчанні технічного перекладу або медіації головна проблема полягає в тому, чого треба навчати студентів в першу чергу – теорії перекладу з подальшим нарощуванням технічних знань та іноземної спеціальної лексики чи знання техніки і технології, а потім – іноземну мову [3]. Тому роль технологів та інженерів-технологів, які володіють іноземною мовою і, зокрема, мають навички медіації професійних текстів, є дуже значною і потреба в таких спеціалістах в суспільстві буде лише зростати.

Література:

1. Азімов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). – М.: Издательство ИКАР, 2009. – 448 с.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Сімкова І.О. Сучасні підходи до підготовки майбутніх перекладачів до англomовного науково-технічного перекладу / І.О. Сімкова // Наукові записки. Серія «Філологічна». – Острога: Видавництво Національного університету «Острозька академія». – Вип. 30. – 2012. – С. 285-288.
4. Щур С. М. До питання навчання медіації майбутніх філологів / С. М. Щур. – Іноземні мови: наук.-метод. журн./ Київ. нац. лінгв. ун-т.– К.:Ленвіт, 2010 р.С.3– 7.

5. Knapp-Potthoff A., Knapp K. Interweaving Two Discourses –The Difficult Task of the Non-professional Interpreter // House J. and Blum-Kulka S. (Eds.) Interlingual and Intercultural Communication. – Tübingen: Gunter Narr, 1986. – P.151-168.
6. Pöchhacker F. Interpreting as Mediation // Valero-Garcés C. and Martin A. (Eds.) Crossing Borders in Community Interpreting: definitions and dilemmas. – Amsterdam/ Philadelphia. John Benjamins Publishing House, 2008. – P.9-27.
7. Taft R. The Role and Personality of the Mediator // Bochner S.(Ed.) The Mediating Person: Bridges between Cultures. –Cambridge: Schenkman,1981. – P.53 – 88.
8. Viaggio S. A. General Theory of Interlingual Mediation / S.A. Viaggio - Berlin : Frank and Timme, 2006. - 407 p.

**APPLYING ROLE-PLAY METHOD FOR INTENSIFICATION OF
TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN NON-LANGUAGE HIGHER
EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS**

A.O. Борисова

*доцент, Харківський державний університет
харчування та торгівлі*

В.О. Архипова

*доцент, Харківський державний університет
харчування та торгівлі*

The purpose of teaching foreign languages in a non-language higher educational establishment is to achieve an appropriate level of students' communicative competence that provides the possibility of practical use of foreign languages in the sphere of professional activities. Future professionals should be ready to establish intercultural relations, business contacts, participate in the international symposia and conferences as well as to study international experience in certain fields of science and technology.

One of the most effective ways of forming communicative competence and the means of intensifying the process of teaching is a method of role-play and business role-play games that allows directly incorporating the process of teaching foreign languages to the model of future professional activity of students.

The role-play is a natural model of communication, dramatization of social and professionally oriented situations. The game stimulates imagination and improves memory, attention, erudition, discipline, makes a person more active and develops team-working skills. Using role-play in teaching foreign languages has a number of significant advantages:

- promotes creating a positive psychological climate in class;
- increases motivation and activates students' study of foreign languages;
- provides an opportunity to use student's knowledge, experience, communication skills in different situations.

The complex of training role-play and business role-play games included in the process of teaching professional communication in a foreign language allows considering the role-play as a method of intensification of teaching professional foreign language, based on a combination of individual and group work, thus, the latter comes to the fore.

The characteristic feature of the method of role-play application in teaching foreign languages is that they encourage trainees to work together. If under normal conditions of teaching foreign languages, a teacher is the only center of training communication, then in terms of the method of intensification there exist a lot of dynamically changing centers. All members of the group can in turn exercise this role (the person at the center of communication is always the most active participant of the process).

Each area of communication develops within the frames of a specific profession in the course of a person's socialization. Thus, the effective training of specialists with practical proficiency in foreign languages is to be performed primarily at the functional level taking into account the specificity of a specialty, as a professional training tends to approach the learning process to the individual's activity.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ДІЛОВОЇ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ

А.О. Борисова,

*доцент, зав. кафедри іноземних мов
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

А.О. Колесник,

*канд. техн. наук, доцент
кафедри іноземних мов
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

В даний час все більше стали усвідомлювати значення знань з іноземних мов та розуміння культури в світовій економіці. Все більша кількість різних підприємств, установ, бізнес-установ визнають, що володіння іноземними мовами дає значні економічні та технологічні переваги. Однак необхідно не тільки володіння граматичними структурами, лексикою, а й уміння застосовувати їх у різних ситуаціях спілкування, в тому числі ділового. Для ділового спілкування важливо знати не тільки специфіку спілкування, а й культуру даної країни. Успішна інтеграція навчання мові й культурі вносить значний внесок у гуманістичне знання. Уміння говорити іноземною мовою і культурна сенситивність грає важливу роль в діловому спілкуванні.

Сучасний рівень розвитку інформаційних технологій забезпечує технічні передумови для створення нових форм моделювання ситуацій для спілкування в навчальному процесі, наближаючи навчання до ситуації прогнозованої майбутньої професійної діяльності студентів. Неймовірно зросла роль

дистанційного навчання. Важливу роль в ситуаціях ділового спілкування грає навчання діловому та формальному листуванню, яка регламентується певними традиціями, правилами, дотримання яких необхідно враховувати під час складання ділової кореспонденції. Діловому листуванню притаманні професіоналізм, компетентність, ясність, наочність, насиченість фактичним матеріалом, дотримання конфіденційності. Для того, щоб ділове спілкування відбулося, навчання має проходити на автентичних матеріалах. Тому студентам важливо працювати з різноманітними за структурою газетними і технічними статтями, з матеріалами радіо- і телепередач, з різною документацією. Важливим є використання автентичних аудіо- та відеоносії, що володіють прикладом живої мови, допомагають студентам розвивати корисні навички та вміння ділового спілкування.

Ділове спілкування передбачає, окрім іншого, дискусію. Найбільш продуктивним способом організації дискусії є навчальна групова дискусія, в процесі якої аналізується отримана інформація і приймається обґрунтоване рішення. Дискусія як спосіб послідовного вирішення комунікативних завдань вносить істотний внесок в активізацію розумової діяльності студентів, дозволяє зняти комунікативні бар'єри у спілкуванні, збільшити обсяг мовної практики, допомагає кожному спланувати своє висловлювання, а всіх об'єднати сюжетом, організаційними формами, закласти основи технології групового дискутування, у тому числі на професійну тему.

Література:

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [науковий редактор українського видання д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва]. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

СУТНІСТЬ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Н.О. Божок

*старший викладач кафедри ділової іноземної
мови та міжнародної комунікації*

Національний університет харчових технологій

Сучасний етап розвитку системи освіти в Україні характеризується освітніми інноваціями та спрямований на модернізацію системи освіти відповідно до вимог часу.

Характерною особливістю цього періоду є пошук нових форм, методів і засобів навчання; розгортання широкої експериментальної роботи, метою якої є впровадження освітніх інновацій у навчальний процес. Особливу актуальність представляють інтерактивні методи викладання іноземної мови, метою яких є створення таких умов взаємодії у навчанні, за яких студент відчує свою успішність, інтелектуальну спроможність, а викладач – компетентність та можливості для творчого інсайту.

Педагогічні й методичні питання з формування мовленнєвої компетенції розробляли сучасні вчені-методисти О.М. Біляєв, Є.П. Голобородько, Ю.М. Караулов, Т.О. Ладигенська, Л.І. Мацько, Н.А. Пашківська, М.І. Пентилюк. Інтерактивні технології досліджували О.Пометун, Л.Шелестова, Г.К. Селевко, Є.В. Коротаєва, В.В. Мельник.

Інтерактивне навчання є певний різновид активного навчання, яке має свої закономірності та особливості.

Активна модель навчання передбачає застосування методів, які стимулюють пізнавальну активність і самостійність студентів. Студент виступає «суб'єктом» навчання, виконує творчі завдання, вступає в діалог з

викладачем. Основні методи: самостійна робота, проблемні та творчі завдання (часто домашні), запитання від студента до викладача і навпаки, що розвивають творче мислення.

Слово «інтерактивний» означає здатний до діалогу. Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації навчальної діяльності, яка має конкретну, передбачену мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність, свою інтерактивну досконалість, що робить продуктивним сам освітній процес. Таким чином, інтерактивне навчання – це діалогічне навчання, у ході якого здійснюється взаємодія викладача й студента. З'являється кооперація у формі взаємонавчання (колективне, групове навчання у співпраці), де і студент, і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють.

Таким чином, інтерактивне навчання сприяє розвитку умінь і навичок спілкування студентів, навчають їх працювати у команді, зважати на думки і висловлювання інших та підвищують їх мотивацію та рівень знань іноземної мови.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Л.В. Власенко

*старший викладач кафедри ділової іноземної
мови та міжнародної комунікації, НУХТ*

Сьогодні важко визначити питому вагу інформації, яку студенти отримують безпосередньо від викладача та з різноманітних засобів масової інформації, через мережу Інтернет та мультимедіа. Комп'ютеризоване навчання на заняттях англійської мови реалізується на таких принципах, як: 1) індивідуалізація (можливість персонально працювати з кожним студентом,

враховуючи його здібності, рівень знань, умінь та навичок); 2) диференціація (можна обирати та пропонувати студентам необхідні варіанти навчальних завдань, певної складності й кількості та у такій послідовності, що відповідає їхнім пізнавальним можливостям); 3) інтенсифікація (наявні різні засоби презентації навчального матеріалу, його структурування з широким залученням інтерактивних видів і форм робіт).

Серед головних дидактичних функцій, що можуть бути реалізовані за допомогою комп'ютерних технологій слід зазначити такі:

- пізнавальна: використовуючи комп'ютерні технології та Інтернет, можна отримати будь-яку необхідну інформацію;

- розвиваюча: робота студентів із навчальною програмою крім активації лексики сприяє розвитку таких необхідних пізнавальних процесів, як сприйняття, логічне мислення, пам'ять, увага;

- тренувальна: за допомогою комп'ютерних програм студенти мають можливість самостійно тренуватись та перевірити свій рівень знань та умінь з певної теми;

- діагностична: використовуючи комп'ютерні технології, викладач має змогу швидко здійснити контроль та з'ясувати рівень засвоєння навчальної теми студентами;

- комунікативна: під час роботи студентів з навчальними програмами, ведучи діалог із комп'ютером, студенти долають бар'єр боязкості.

Таким чином, метою використання таких навчальних комп'ютерних програм є навчання студентів англійській мові через наближення їх до реальних життєвих ситуацій. На таких інтегрованих заняттях студенти удосконалюють свої знання, вміння та навички, набуті за попередній період навчання, також дуже доцільно використовувати такі навчальні програми як засіб інтенсифікації та оптимізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, активізації їх можливостей, розвиток їх творчих здібностей.

Література:

1. Зубов А.В., Зубова И.И. Информационные технологии в лингвистике. – М.: Академия, 2004. – 144 с.

ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

О.М.Галинська

канд.філ.н., доцент

кафедри ділової іноземної

мови та міжнародної комунікації НУХТ

Потреба сучасного суспільства у фахівцях, які вільно володіють іноземною мовою у професійній діяльності, зумовлює необхідність пошуку нових конструктивних ідей для вирішення проблеми оптимізації й інтенсифікації навчання іноземної мови, здобування нових знань та удосконалення рівня мовної і мовленнєвої підготовки.

Дистанційне навчання іноземній мові здобуває все більшу популярність в освітньому просторі. Подальший розвиток інформаційних технологій, інтеграція української дистанційної освіти у світове освітнє співтовариство, неминуча віртуалізація університетів, що проводять свою діяльність у сфері дистанційної освіти, приведе дистанційне навчання іноземним мовам до обов'язкового вивчення не тільки в контексті самостійної дисципліни, але й у сукупності з різними курсами.

Можна виокремити такі переваги дистанційної освіти при вивченні іноземних мов:

- 1) гнучкість; студенти, які здобувають дистанційну освіту, як правило, не відвідують регулярних занять, а навчаються в зручний для себе час та в зручному місці;
- 2) модульність; в основу програми дистанційної освіти покладено модульний принцип: кожний окремий курс створює цілісне уявлення про певну предметну

галузь, що дає змогу з незалежних курсів-модулів сформувати навчальну програму, що відповідає індивідуальним чи груповим потребам;

3) паралельність; навчання здійснюється одночасно з професійною діяльністю або з навчанням за іншим напрямом, тобто без відриву від виробництва чи іншого виду діяльності;

4) економічність; ефективне використання навчальних приміщень і технічних засобів, концентроване й уніфіковане представлення інформації, використання і розвиток комп'ютерного моделювання призводять до зниження витрат на підготовку фахівців;

5) технологічність; використання у навчальному процесі нових досягнень інформаційних технологій;

6) соціальна рівність; рівні можливості отримання освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я, соціального статусу, що дає змогу розширити кількість студентів;

7) роль викладача; дистанційна освіта розширює й оновлює роль викладача, робить його консультантом, який координує пізнавальний процес, постійно удосконалює курси, які викладає, підвищує творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій.

8) позитивний вплив на студента; підвищення інтелектуального, творчого потенціалу студента, який отримує дистанційну освіту, завдяки самоорганізації, використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, вміння самостійно приймати рішення.

INNOVATIVE METHODS OF TEACHING ENGLISH: ACTIVE LEARNING

O.V. Gryshchenko

associate professor,

Candidate of Philological Sciences,

National University of Food Technologies

The development of society, innovative technologies, new standards and changes in the educational process enabled the formulation of new priorities in training of different specialists. The existing educational system is oriented to methods of active learning, the role of individual learning and self-study, distance learning, computer and Internet-aided learning, etc.

Accordingly, various types of modern education emerged: distance learning, electronic learning, cross-cultural learning, multi-lingual learning, online education, resource-based learning, virtual education, technology-based learning, problem-based learning, project-based learning, flexible learning, active learning, discovery learning, case-based learning, digital learning, blended learning, web-based learning, computer-aided learning, etc.

Modern educational technologies combined with effective traditional teaching methods provide efficient teaching and challenging learning, can stimulate students' cognitive and learning activity, and enhance the whole educational process.

New and innovative methods and approaches have become the subject of considerable research interest for many educators. The notions of 'learning society', 'lifelong learning', 'quality teaching', 'active learning' enable teachers to apply innovative learning and teaching techniques to classes.

Active learning is "a process whereby students engage in activities, such as reading, writing, discussion, or problem solving that promote analysis, synthesis, and evaluation of class content. Cooperative learning, problem-based learning, and the use of case methods and simulations are some approaches that promote active learning" [1]. It is a method in which "students solve problems, answer questions, formulate questions of their own, discuss, explain, debate, or brainstorm during class" [2].

Student-centered teaching methods shift the focus of activity from the teacher to the learners. These methods include active learning. The term "cooperative learning" covers the subset of active learning activities which students do as groups of three or more people.

Innovative methods of teaching can help high school students get the most out of their education. Active learning can make teaching and learning processes challenging and effective.

References:

1.Active learning // <http://www.crlt.umich.edu/tstrategies/tsal>

2.Student-centered teaching and learning // <http://www4.ncsu.edu/unity/lockers/users/f/felder/public/Student-Centered.html>

**ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ТЕХНІЧНИХ ВНЗ**

І.М. Довгун

старший викладач кафедри іноземних

мов професійного спрямування

Національного університету

харчових технологій

У наш час до випускників вищих навчальних закладів висувають вимоги, пов'язані з рівнем володіння молодими фахівцями іноземною мовою. Сучасні кваліфіковані фахівці повинні вміти не лише прочитати й перекласти фахову літературу, але й володіти навичками сприйняття на слух навчальних лекцій, доповідей на конференціях і семінарах; уміннями підтримувати бесіду, вести пошук необхідної інформації в Інтернеті; досвідом підготовки та проведення презентацій. Основною метою навчання іноземній мові, зокрема англійській, є формування в студентів комунікативної компетенції. Для успішного виконання завдань, що стоять перед сучасною вищою школою, важливо створити ситуацію, за якої викладач і студент стануть повноправними суб'єктами системи освіти, а основою навчання буде рівноправний діалог між тими, хто навчає, і тими, хто навчається [2, 28].

Формування комунікативної компетенції означає оволодіння мовою як засобом міжкультурного спілкування, розвиток умінь використовувати мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу. Для досягнення комунікативної компетенції – комунікативних вмінь, сформованих на основі мовних знань, навичок і вмінь – викладач іноземної мови повинен використовувати новітні методи навчання. Методика сучасного заняття з англійської мови тісно пов'язана з інтерактивними навчальними технологіями: розробленням проектів, парною й груповою роботою, вирішенням проблемних питань та ситуацій, прес-конференцій. Це – робочі зошити, аудіо- та відеоматеріали, книги для домашнього читання, тестові завдання. Тому особливий інтерес навчального процесу представляють інтерактивні методи навчання, метою яких є створення комфортних умов навчання, за яких кожен студент відчує свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Інтерактивність у навчанні можна пояснити як здатність до взаємодії, навчання у режимі бесіди, діалогу, дії. Отже, інтерактивним можна назвати метод, в якому той, хто навчається, є учасником. Студент не виступає лише слухачем, спостерігачем, а бере активну участь у тому, що відбувається на занятті [1, 6]. Переваги інтерактивного навчання перед традиційним: 1) у роботі задіяні усі студенти; 2) студенти навчаються працювати в команді; 3) формується доброзичливе ставлення до опонента; 4) кожен студент має можливість пропонувати свою думку; 5) створюється «ситуація успіху»; 6) за короткий час вивчається велика кількість матеріалу; 7) формуються навички толерантного спілкування; 8) вміння аргументувати свій погляд, знаходити альтернативне рішення проблеми.

У системі інтерактивного навчання виділяють такі основні принципи методики співробітництва: позитивна взаємозалежність – група досягає успіху за умови гарного виконання завдань кожним студентом; індивідуальна відповідальність – працюючи в групі, кожен студент виконує своє завдання, відмінне від інших; однакова участь – кожному студенту надається однаковий

за обсягом час для ведення бесіди або завершення завдання; одночасна взаємодія – коли всі студенти залучені до роботи.

Сучасна комунікативна методика пропонує широке впровадження в учбовий процес активних нестандартних методів і форм роботи для кращого засвоєння фахового матеріалу. В практиці виявили досить високу ефективність такі форми роботи: індивідуальна, парна, групова й робота в команді. Найбільше відомі форми парної й групової роботи: внутрішні/зовнішні кола (inside/outside circles); мозковий штурм (brainstorm); читання зигзагом (jigsaw reading); обмін думками (think-pair-share); парні інтерв'ю (pair-interviews). Однією з особливостей інтерактивних форм навчання є те, що вони мотивують студента не лише висловлювати власну точку зору, але й змінювати її під аргументованим впливом партнерів у процесі спілкування.

Серед визначених переваг інтерактивного навчання слід виділити такі: встановлення дружньої атмосфери й взаємозв'язків між учасниками спілкування; студенти мають можливість бути більш незалежними та впевненими в собі; викладач заохочує студентів до співпраці, вони не бояться робити помилки; студенти отримують можливість подолати страх мовного бар'єру; кожен студент залучений до роботи та має певне завдання; слабкі студенти можуть отримати допомогу від більш сильних; студенти можуть використовувати свої знання і досвід, набуті раніше.

Таким чином, новітні методи навчання іноземних мов сприяють вирішенню проблем комунікативного, пізнавального й виховного характеру: розвивати уміння й навички спілкування, встановлювати емоційний контакт із студентами, навчити їх працювати в команді, зважати на думки та висловлювання інших. Використання зазначених інноваційних методів навчання надають можливість викладачам іноземної мови впровадити та удосконалити нові методи роботи, підвищити ефективність навчального процесу й рівень знань студентів.

Література:

1. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти / О. Коваленко // Іноземні мови в навчальних закладах. – Педагогічна преса, 2003. – С. 4–10.

2. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови / В. Редько // Рідна школа. – 2011. – № 8–9. – С. 28–36.

ВИКОРИСТАННЯ SMART ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

О.В. Кияшко

старший викладач кафедри ділової іноземної мови

та міжнародної комунікації

Національний університет харчових технологій

SMART – це інтерактивний програмний навчальний комплекс, що складається з Smart Notebook, SmartSync та SmartResponse і дозволяє створювати, редагувати та поширювати мультимедійні навчальні матеріали, як на занятті так і в інший час. Слід зазначити, що найбільша кількість створених навчальних програм мультимедійної дошки призначена для навчання англійської мови.

Основною частиною комплексу також є SmartBoard (інтерактивна дошка). Вона дозволяє виконувати такі основні види діяльності:

1. активно коментувати матеріал- додавати необхідну інформацію, виділяти, пояснювати;
2. перекладати текст та окремі його частини з будь-якими поясненнями;
3. друкувати будь-який текст та показувати його в реальному часі;
4. проводити тестування окремого студента чи всієї групи;
5. зберігати отримані результати в окремому файлі у вигляді малюнків;
6. розташовувати декілька кадрів одного заняття на одному слайді.

Великі можливості має інтерактивна дошка за умови підключення її до Інтернету. Британські та американські методисти створили окремі системи

(блоки) занять, для вивчення, тренування та перевірки різних аспектів англійської мови. Єдиним недоліком є те, що користуватися ними можна тільки в режимі on-line.

Використання SMART технологій допомагає не тільки краще організувати роботу в класі (аудиторії), а також стимулює розвиток розумової та творчої діяльності студентів та дає можливість залучити всіх присутніх студентів до роботи одночасно.

Література:

1. Коптюг Н. М. Інтернет-уроки як допоміжний матеріал для вчителів англійської мови / Н. М. Коптюг // Іноземні мови в школі. – 2000. – № 4. – С. 57–59.
2. Косовська О. Б. Використання інформативно-комунікативних технологій (інтерактивної дошки) на уроках німецької мови в школі / О. Б. Косовська // Сучасні підходи до навчання іноземної мови: шляхи інтеграції школи та ВНЗ: Матеріали II Міжнародної конференції, Харків, 23 березня 2012 року. – Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2012. – С. 60–61.
3. Smart-технології в Україні і світі [Електронний ресурс]. <http://molodi.in.ua/smart-tehnolohiji/>.

ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

О. С. Ковальчук

*викладач кафедри ділової іноземної
мови та міжнародної комунікації*

Національного університету харчових технологій

Продовження інтеграції України в європейську спільноту і розширення її контактів із зарубіжними країнами є основними рисами, які характеризують сучасний вектор розвитку нашої країни. Вимога до викладання іноземних мов (ІМ) у ВНЗ на рівні В2, має забезпечити вільне входження майбутніх фахівців до іншомовного культурного та інформаційного середовища.

Один з інструментів smart-освіти – інтерактивна дошка – є ефективним засобом запровадження електронного змісту і мультимедійних матеріалів в процесі вивчення ІМ. Визначимо види навчальної діяльності, які доступні при використанні електронної інтерактивної дошки при вивченні ІМ: робота із зображеннями, текстом, підставними вправами; створення позначок за допомогою електронного чорнила, збереження позначок для пересилання їх електронною поштою, розміщення в Інтернеті або роздрукування, колективний перегляд Web-сайтів; вільне пересування викладача по аудиторії при представленні студентам навчального матеріалу; створення за допомогою шаблонів і зображень власних завдань для занять, демонстрація і нанесення поміток поверх освітніх відеокліпів; використання включеного до програмного забезпечення інтерактивної дошки презентаційного інструментарію призначеного для збагачення дидактичного матеріалу, демонстрація створених студентами презентацій тощо.

Отже, застосування інтерактивної дошки має низку переваг. Проте, перед викладачем, який бажає долучити до своєї роботи на заняттях з ІМ інтерактивну дошку, постає низка завдань: досконало оволодіти технологією роботи в середовищі Smart Notebook; засвоїти різноманітні способи роботи з інтерактивною дошкою; методично правильно застосовувати отриманні вміння та навички як під час підготовки, так і під час проведення практичних занять.

При підготовці до заняття, з використанням інтерактивної дошки, викладачу необхідно враховувати такі вимоги до відбору інформації: зміст, повнота та обсяг інформації повинні відповідати пізнавальним можливостям, рівню працездатності, інтелектуальної та мовної підготовки студентів; зорове зображення на інтерактивній дошці та текст викладача повинні бути пов'язані

між собою і створювати єдиний потік інформації; інформація має подаватися у логічній послідовності та доступній для розуміння формі; варто уникати великих текстових фрагментів, читання тексту шляхом полоси прокрутки.

Отже, правильно сплановане застосування на заняттях з ІМ у ВНЗ інтерактивної дошки дозволяє активувати роботу студентів, що позитивно впливає на динаміку занять і оптимізує взаємодію між викладачем і студентом.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ОКРЕМИЙ ЕТАП НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНОМУ ВНЗ

А.О. Колесник,

*Канд. техн. наук, доцент кафедри
іноземних мов Харківського державного
університету харчування та торгівлі*

О.О. Мануєнкова,

*Доцент кафедри іноземних мов
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

Виділення самостійної роботи студентів як окремого етапу навчання викликано тим, що, як зазначають психологи та педагоги, самостійна робота активізує розумову діяльність студентів, що робить навчання більш результативним.

Самостійна робота не тільки викликає активність студентів, вона має ще одну важливу перевагу: носить індивідуалізований характер. Кожен студент використовує джерело інформації залежно від своїх потреб і можливостей, він працює в своєму темпі, щоб дійти до потрібного результату. Ця властивість самостійної роботи надає їй гнучкий характер, значно сприяє підвищенню відповідальності кожного окремого студента і, як наслідок, поліпшенню його успішності. Самостійна робота передбачає впровадження її окремих форм у

процес навчання іноземній мові як за спрямованої участі викладача, так і без нього, протягом усього курсу вивчення іноземної мови.

Самостійна робота здійснюється в різних організаційних формах: індивідуально, у парі, у невеликих групах і всією аудиторією. Кожна з названих форм покликана створювати й розвивати в сукупності організаційні, інформаційні, пізнавальні та комунікативні вміння студентів, оволодіння якими забезпечить просування студентів у засвоєнні мови в єдності з розвитком їхньої методики. Сучасні дидакти надають особливе значення цій стороні самостійної роботи, тому що вбачають у розвитку методики студентів передумови безперервної освіти.

Залучення студентів до систематичної самостійної роботи – одне з начальних виховних завдань викладача іноземної мови. Вона пов'язана з вихованням дбайливого ставлення до використання вільного часу студентами, самодисципліни та самоорганізованості. Позитивне вирішення цієї проблеми – шлях до підвищення ефективності навчально-виховного процесу та його впливу на формування соціально активної особистості. Як і будь-яка інша виховна проблема, вона складна і вирішувати її не можна авторитарно. Викладачу слід терпляче та наполегливо показувати переваги систематичної самостійної роботи у вивченні іноземної мови.

Для організації самостійної роботи студентів із іноземної мови вимагається: усвідомлення ними мети завдань, знання процедури їх виконання, вміння користуватися засобами навчання, вміння застосовувати опір та створювати його під час підготовки завдання, облік відповідних дидактичних умов.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

М. В. Кондратенко

викладач кафедри іноземних мов, ХДУХТ

Останніми роками все частіше постає питання про застосування нових інформаційних технологій у вищих навчальних закладах. Це не тільки нові технічні засоби, але й нові форми та методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Основною метою навчання іноземним мовам є формування і розвиток комунікативної культури студентів, навчання практичному оволодінню іноземною мовою із застосуванням новітніх комп'ютерних технологій. Сучасні педагогічні технології, зокрема як навчання у співробітництві, проектна методика, використання нових інформаційних технологій, інтернет-ресурсів, допомагають реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію і диференціацію навчання з урахуванням здібностей студентів, їх рівня знань, схильностей тощо.

Основа масової комп'ютеризації освіти, безумовно, пов'язана з тим, що сучасний комп'ютер є ефективним засобом оптимізації умов розумової праці взагалі, у будь-якому її прояві.

Вивчаючи іноземну мову за допомогою комп'ютера, можна розв'язувати низки дидактичних завдань, а саме: формувати навички й уміння читання, використовуючи матеріали інтернет-мережі; удосконалювати вміння письмового мовлення студентів; поповнювати словниковий запас учнів; формувати в студентів стійку мотивацію до вивчення англійської мови.

Теоретичне обґрунтування й розробка педагогічних умов, що забезпечують використання нових інформаційних технологій у ВНЗ через посилення мотивації вивчення предмета "Іноземної мови". Інформаційні технології сприяють підвищенню мотивації до вивчення іноземних мов й удосконалюванню знань і культури студентів, і за певних умов можуть бути ефективно використані в навчальному процесі.

Вивчення вітчизняного й зарубіжного досвіду застосування засобів нових інформаційних технологій, зокрема комп'ютера, для навчання, а також

теоретичні дослідження в галузі проблем інформатизації освіти дозволяють констатувати, що використання комп'ютера в навчальному процесі певною мірою впливає на роль засобів навчання, використовуваних у процесі викладання курсу іноземних мов, тобто застосування засобів нових інформаційних технологій деформує традиційно сформовану структуру навчального процесу.

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД В КОНТЕКСТІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Н.М. Костриця

*доктор педагогічних наук,
професор кафедри української та
класичних мов Національного університету біоресурсів
та природокористування України, м. Київ*

Одне із стратегічних завдань освіти України у XXI столітті – формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації. Культурологічний підхід є однією з тенденцій сучасної освітньої парадигми. Метою такої освіти стає людина культури, змістом – культура, як середовище, а культуротворчість – як спосіб розвитку людини в культурі.

Культурологічний підхід до мовної освіти в наш час досліджується такими дидактами, як Н. Голуб, О. Горошкіною, В. Дороз, С. Караман, Н. Остапенко, М. Пентиліук, К. Плиско, О. Потапенка, Т. Симоненко, Г. Шелеховою та ін. На думку Г. Єлізарова, В. Кононенко, Г. Онкович, І. Плужник, В. Сафонова, Л. Саяхова, О. Семенов, В. Фурманова та ін., ідеї культуроцентристської концепції філологічної освіти слугують методологічним підґрунтям, що формують мовну полікультурну особистість сучасного студента як цілісного суб'єкта культури.

Культурологічні знання є відображенням системи цінностей народу, на основі яких будуються моделі поведінки його членів, а також специфіка професійної діяльності як культурно-обумовленої мовної поведінки. Як зазначає В. Дороз, що цінність культурологічного підходу до навчання української мови як іноземної полягає в тлумаченні таких мовних одиниць, як концептів, стереотипів носіїв етнокультурної інформації, особливих сигналів певного світу задля формування вмінь адекватного сприйняття текстової інформації та створення власних (усних і писемних) висловлювань відповідно до комунікативної мети й наміру, розвитку пізнавальної активності учнів, підвищення їхнього інтересу до вивчення української мови, виховання національної свідомості, поваги до мовних традицій як рідного, так і українського народів і бажання дотримуватися естетичних й етичних норм спілкування [2, 77].

Культурологічний підхід в теорії та практиці навчання української мови як іноземної стає пріоритетним, оскільки переміщує акцент на врахування національно-культурного компонента семантики мовних одиниць (передовсім лексики, фразеології і текстів художньої літератури) не лише як одиниць мови /мовлення, але й як концептів етнокультури [4, 115.].

Мова є одним з найбільш універсальних засобів згортання і збереження інформації щодо транслювання та розвитку етнокультурних традицій, яка закарбована в символах. Як зазначає Е. Бенвеніст, «Через мову людина засвоює культуру, утверджує її чи перетворює. І як кожна мова, так і кожна культура використовує специфічний апарат символів, завдяки якому впізнається суспільство» [1, 31-32]. Вбираючи множину знаків за способом відтворення, символіка може відтворюватися звуковими символами (пісні, гімни, географічні назви), колірною гамою (поєднання жовтого і блакитного, червоного і чорного), графічним зображенням (тризуб, хрест, стріла, коло тощо), матеріальними артефактами (одяг, посуд, рушники, реманент), продуктами харчування (борщ, галушки, вареники, сало), рослинний і тваринний світи (жито, просо, ячмінь, калина, верба, коза, корова, кінь).

Людина володіє словником не на рівні значень, а на рівні смислів, тобто концептів і концептуальних ознак. На думку В. Маслової, «концепти – це ніби згустки національнокультурних смислів, вивчення яких допомагає виявити особливості світосприйняття народу, представити концептуальну та національну картину світу» [3, 67]. Як зазначає М. Пименова, «концепт – це національний образ (ідея, символ), ускладнений ознаками індивідуального уявлення. На матеріалі мовних одиниць розглядаються способи представлення концептів у функціональному аспекті та за допомогою їх ознак» [5, 44].

На нашу думку, концепти 'хліб' і 'земля' як виразники української культури, національних цінностей та образів сільськогосподарської діяльності створюють свій образ мовної картини світу.

Таким чином, застосування культурологічного підходу до навчання української мови як іноземної відкриває широкі можливості для модернізації процесуальної складової мовної освіти, ефективного становлення й розвитку мовної особистості студентів.

Література:

1. Бенвенист Э. Общая лингвистика / Э. Бенвенист. – М. : Прогресс, 1974. – 448 с.
2. Дороз В. Соціокультурні стереотипи в контексті крос-культурного навчання учнів-білінгвів української мови / В. Дороз // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2009. – Вип. 4. – С. 72–80.
3. Маслова В. А. Введение в когнитивную лингвистику : учебное пособие / В. А. Маслова. – М. : Флинта, 2004. – 293 с.
4. Махінов В. Лігводидактичний потенціал міжкультурного спілкування як категорія методики навчання іноземних мов / В. Махінов // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2014. – Вип. 48. – С. 114-120.
5. Пименова М.В. *Введение в когнитивную лингвистику* / М.В.Пименова. – Вып. 4. – Кемерово : Наука, 2004. – 208 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

О.М. Кохан

старший викладач кафедри іноземних мови

професійного спрямування, НУХТ

Серед пріоритетних напрямів державної політики щодо розвитку вищої освіти в контексті євроінтеграції України визначено проблему постійного підвищення якості освіти, модернізацію її змісту та форм організації навчально-виховного процесу; впровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій.

Висвітлення актуальних проблем при викладанні будь-яких дисциплін у ВНЗ покликане допомогти викладачеві раціонально організувати процес навчання відповідно до державного освітнього стандарту, головним закономірностям і новітніх тенденцій у сфері педагогіки, психології, дидактики, лінгвістики, інформатики та ін. У дослідженні Х. Майхнера відзначається, що людина у процесі пасивного сприйняття запам'ятує 10% того, що прочитав, 20% – того, що почув, 30% – того, що побачив, 50% побаченого та почутого, а при активному сприйнятті у пам'яті зберігається 80%; того, що говорять самі і 90% того, що роблять або створюють самостійно. Отже, можна зробити висновки, що методи активного навчання значно поліпшують запам'ятовування матеріалу, сприяють його ідентифікації і цілеспрямованої практичної реалізації. Питання активізації у процесі навчання ставили ще провідні вчені XVIII-XIX століть, які говорили більш про розумову активність. Наприклад, Ж. Руссо вважав, що трудова активність є важливим чинником розвитку розуму, але не вказував шлях зв'язку трудової і розумової активності. Наприкінці XIX століття, у зв'язку з розвитком індустрії, почався рух, спрямований на розвиток

методів активного навчання у школах. Був висунутий трудовий метод навчання з орієнтацією на механічне засвоєння навичок роботи. Вчені намагаються поряд з теоретичним обґрунтуванням інноваційних процесів, дати практичні рекомендації для їхнього засвоєння. Аналіз закордонної літератури показує, що педагоги інтенсивно шукають шляхи забезпечення більш високої якості навчання випускників ВНЗ. Наприклад, В. Реверс вважає, що одним із засобів є «навчання-співпраця», який визначає стосунки викладача і студента, їхню допомогу один одному. Розглядається метод групових дискусій, суть якого полягає у тому, що студентам надається одноманітне завдання, котре вони мають виконати спочатку індивідуально, а потім, у процесі групової дискусії прийняти відповідне рішення. Інтерактивні методи навчання (англ. *inter* – взаємний і *act* – робити) – способи організації активної взаємодії студентів і викладачів в освітньому процесі з метою досягнення певних дидактичних результатів. Пасивні методи навчання передбачають, що студент повинен засвоїти матеріал поданий викладачем або текстом підручника. Як правило, вони не спілкуються між собою і не виконують творчі завдання. Активні методи ж стимулюють пізнавальну активність і самостійність студентів і включають в себе творчі та проблемні завдання, самостійну роботу, питання від студентів до викладача і навпаки, що розвиває їх творче мислення. Суб'єктами навчання виступає як студент, так і викладач. Тому постійна взаємодія, спілкування, співпраця, взаємодопомога, творчі та проблемні завдання є основними особливостями інтерактивних методів у навчанні, які вимагають трансформацію та удосконалення системи взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Як підкреслює Е. Полат, «дидактичні властивості телекомунікацій краще підходять пошуків у сучасній освіті дидактично-психологічним тенденціям». Мас-медіа існує в освітній сфері вже тривалий час. Медіа, як напрям, у педагогічній науці сформувався в другій половині ХХ ст. і передбачає використання як традиційних, так й інформаційних технологій, які функціонують на базі обчислювальної техніки; використання сучасних способів і системи інформаційного обміну, що забезпечує операції зі збирання,

накопичення, збереження, обробки і передачі інформації. Один з відомих російських дослідників проф. О. Федоров під медіаосвітою розуміє «процес розвитку за допомогою і на матеріалі засобів мультимедіа з метою формування культури спілкування з медіа, творчих, комунікаційних здібностей критичного мислення, вміння повноцінного сприйняття, інтерпретації, аналізу й оцінювання медіа текстів, навчання різним формам самовираження, за допомогою медіа техніки . Тому і нині існує актуальна проблема якісної розробки та ґрунтовної моделі підготовки педагогів до використання інноваційних технологій у професійній діяльності. На жаль, велика кількість освітніх закладів використовують сучасні інноваційні технології в класичному типі занять або нав'язують їх на кожному кроці діяльності. Наприклад, на комбінованих заняттях викладач вдало і ефективно може використовувати можливості аудіо-, відеозображень, представлених на інтерактивній дошці, де студенти активно беруть участь в обговоренні поставлених питань. А за допомогою електронного маркера є можливість працювати з зображенням (текстом) на екрані. Відбувається реалізація діяльного підходу: студенти самостійно беруть участь в управлінні освітнього процесу. Це забезпечує інтерактивний підхід, при якому всі учасники освітнього процесу працюють із новим матеріалом, об'єднують інформацію з різних джерел і управляють нею. Таким чином, інтенсифікація навчання студентів значно поліпшиться за умов використання інтерактивних методів, що розширює межі творчої діяльності як викладача, так і студента, вчить критично мислити, самостійно здобувати та контролювати знання, впевнено орієнтуватися в освітньому просторі. Подальших розробок потребує розкриття впливу інформаційно-комунікаційних технологій на розвиток творчого потенціалу особистості.

Література:

1. Майхнер Х.Е. Корпоративные тренинги / Х.Е. Майхнер. – М.: ЮНИТИ, 2002. – 354 с.

2. Методика преподавания иностранных языков в средних образовательных заведениях: Учебник. Изд. 2-е, исп. и перер./ Круг авторов под управл. С.Ю.Николаевой. – К.: Ленвит, 2002. – 328 с.

3. Руссо Ж.Ж. Эмиль, или о воспитании / Ж.Ж. Руссо. – СПб, 1913. – 263 с.

4. Тарнопольский О.Б. Методика обучения иноязычной речевой компетентности у высшем учебном заведении: Обр. учебник / О.Б. Тарнопольский. – К.: Фирма «Инкос», 2006. – 248 с.

5. Тверезовська Н.Т., Сиротюк М.В. Сприйняття і обробка інформації як умова успішності комп'ютерного навчання / Н.Т. Тверезовська, М.В. Сиротюк // Інформаційнотелекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: Зб. наук. праць. – Вип. 1. – Львів, 2006. – С. 608-613.

НАУЧНЫЕ СТУДЕНЧЕСКИЕ КОНФЕРЕНЦИИ КАК СРЕДСТВО ПОВЫШЕНИЯ ВНУТРЕННЕЙ МОТИВАЦИИ ПРЕСТИЖА ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ

Т.А. Кравцова,

преподаватель, ХГУПТ

Е.Н. Муравьёва

преподаватель, ХГУПТ

Исследование мотивационной сферы обучения наиболее актуально в настоящее время. По мере возрастания необходимости приобретения новых знаний, значительно активизируется учебная деятельность, мобилизуются резервы усвоения языка.

Повысить мотивационный настрой, улучшить навыки самообучения студентов-иностранцев, а также стать залогом успешной речевой деятельности может одна из популярных форм работы – проведение научных конференций иностранных студентов. В процессе подготовки и участия студентов в работе конференции формируется и реализуется потребность профессионального

самоутверждения, которая предполагает стремление к получению положительной оценки со стороны других учащихся и преподавателей.

Креативное владение научным материалом, способность грамотно изложить содержание своей работы на русском языке, умение творчески представить работу, проиллюстрировать её презентацией в программе PowerPoint – это факторы, влияющие на внутреннюю мотивацию студентов-иностранцев к углубленному изучению русского языка как иностранного.

Привлечение студентов-иностранцев к участию в научных конференциях формирует личностную и профессиональную самостоятельность учащихся, расширяет их кругозор, повышает интеллектуальный уровень, служит стимулом для формирования высокой внутренней позитивной мотивации студентов, поднимает уровень их личной самооценки, формирует положительную Я-концепцию.

В процессе подготовки и проведения конференции студенты-иностранцы находятся в ситуации личного успеха. У студентов проявляется стремление к повышению своего статуса, желание к самоутверждению и позитивной оценке своей личности. Это важные мотивационные компоненты, которые стимулируют личность к более активному развитию.

Участие в научных конференциях предоставляет иностранным учащимся возможность реализовать потребность быть признанными тем социумом, в котором они существуют. Таким образом, у студентов вырабатывается не только учебная мотивация, но и более широкая актуальная для их будущей профессиональной деятельности мотивация престижа.

Самостоятельная работа студентов в процесс подготовки к научной конференции и выступление на ней, активизирует познавательную деятельность учащихся, готовит их к работе, требующей непрерывного самообразования.

ОСНОВНІ ЕТАПИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

В.В. Мірочник

викладач кафедри ділової іноземної мови

та міжнародної комунікації, НУХТ

Впровадження інноваційних технологій, зокрема, використання комп'ютерних навчальних програм на заняттях з іноземної мови, проходить трьома етапами.

1. етап – це формування лексичних та граматичних навичок з теми. Протягом цього етапу студенти засвоюють будову англійських речень, удосконалюють мовні навички, прослуховуючи та повторюючи фрази та речення записані на диску, водночас вони можуть бачити на екрані наскільки ефективно це в них виходить, бо одразу комп'ютер висвітлює «оцінки».

Під час цього етапу комп'ютер виступає в ролі терплячого репетитора, враховуючи індивідуальні особливості студента, якому інколи потрібно багато разів повторити одну й ту саму фразу.

2. етап – на цьому етапі проходить удосконалення мовних навичок та використання тих фраз та речень, які закріплювались на першому етапі, в діалозі з комп'ютером. Студент має вибрати один з трьох поданих комп'ютером варіантів із вірною відповіддю та вчасно відповісти на фразу, подану комп'ютером. Крім цього під час діалогу студента з комп'ютером екран висвітлює фотографії, що стосуються теми діалогу.

3. етап – це засвоєння матеріалу, розвиток умінь вживати лексичні та граматичні знання, набуті під час попередніх двох етапів. Студентам пропонуються граматичні та лексичні завдання, наприклад: поставити слова у вірній послідовності, щоб було вірно побудоване речення; дібрати до

запропонованих слів (які зустрічалися протягом двох попередніх етапів) антоніми чи синоніми; вставити за змістом слова у фрази або речення.

Після проходження цих етапів студент може побачити, наскільки успішно він працював протягом заняття, подивившись результати уроку.

Таким чином, впровадження та застосування комп'ютерних навчальних програм на заняттях англійської мови це:

- 1) ефективний допоміжний технічний наочно-слуховий засіб;
- 2) допоміжний засіб учбово-пізнавальної діяльності студентів;
- 3) засіб підвищення мотивації та бажання студентів вивчати англійську мову;
- 4) швидкий та ефективний засіб оцінювання та контролю знань, вмінь та навичок студентів;
- 5) засіб підвищення інтерактивної та комунікативної діяльності.

Література:

1. Подопригорова Л.А. Использование Интернета в обучении иностранным языкам // Иностранные языки в школе. – 2003. – № 5. – С. 25-31.
2. Ситдикова І. Комп'ютер поспішає на допомогу // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2004. – №1. – С. 116-119.
3. http://www.rusnauka.com/14_APSN_2008/Pedagogica/32272.doc.htm

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ: УМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Н.О. Михайлова

*старший викладач кафедри іноземних мов
професійного спрямування, НУХТ*

Основною метою впровадження інновацій освіти кінця ХХ початку ХХІ ст. стала необхідність відповісти викликом глобалізаційних трансформацій,

полікультурному тенденції в світі. Нові ідеї зосередилися навколо проблеми якості освіти, формування у викладачів індивідуальної відповідальності за позитивні зміни в ньому, активізації соціально-педагогічних процесів для підвищення його якості [3, 238-239]. Інноваційні зміни в сучасній українській освіті знайшли своє відображення в наукових працях В. Андрущенко, С. Гончаренка, М. Євтуха, Г. Єльнікової, О. Коваленко, В. Лозової, П. Стефаніка, Н. Тверезовської, О. Ярошенко тощо. І нині в літературі немає однозначного визначення інновацій. Ця категорія здебільшого трактується як перетворення потенційного науково-технічного прогресу в реальний, що втілюється в нових продуктах і технологіях. Саме поняття «інновація» вперше з'явилося в роботах культурологів ще в XIX ст. і означало введення певних елементів однієї культури в іншу. Терміни «інноваційний процес», «нові комбінації», «нововведення» вперше були використані Й. Шумпетером. Крім того, можна виділити два підходи до визначення інновацій: вузький і широкий. Згідно з першим інновація ототожнюється з новою технікою, технологією, промисловим виробництвом. Серед прихильників цього підходу Б. Твісс, Б. Санто, Ю. Яковець, В. Хіпель, Х. Рігс та ін. Це зумовлено такими причинами: великим значенням науково-технічного прогресу в економічному зростанні будь-якої країни, та технологічних зрушень у виробництві; недооцінкою прогресивних явищ та процесів, що відібуваються в організації, управлінні й соціальних умовах у суспільстві; досить швидко досягнутими вагомими економічними результатами технологічних інновацій (порівняно з іншими видами) та можливістю їх обчислити. У широкому розумінні інновації розглядаються як прибуткове використання ідей, винаходів у вигляді нових продуктів, послуг, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного характеру. Тобто ця категорія властива інтелектуальній та виробничій практиці людини і являє собою діяльність, у процесі якої: формуються явища і нові продукти, послуги, які комерціалізуються в господарську діяльність; удосконалюються вже створені людиною об'єкти матеріальної сфери; розробляються методи, засоби, форми

організаційної діяльності економічного, соціального та юридичного характеру. Отже, інновації можна трактувати в трьох аспектах: інновація в широкому значенні – як будь-яка зміна, підвищує конкуренто-спроможність суб'єктів навчання; інновація у вузькому значенні – як процес трансформації наукових досягнень у виробництво; інновація, яка впроваджена в практику. Інновація – це нове явище, новаторство або будь-яка зміна, яка вноситься суб'єктом господарювання у власну діяльність із метою підвищення своєї конкурентоспроможності, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. А нововведення – це інновація, яка впроваджена в господарську практику і якісно відмінна від попереднього аналога. Концепція нерівномірності інноваційної активності посідає важливе місце в сучасних дослідженнях науково-технічного прогресу. З кінця 70-х років ХХ ст. в роботах західноєвропейських американських дослідників – Г. Менша, Д. Сахала, К. Фрімей, Я. Ван Дейна, Дж. Кларка та інших отримала продовження еволюційна теорія. Вони досліджували механізм впливу інновацій на розвиток економіки: увели поняття стадійності розвитку нововведень і їх дифузії (передавання і застосування) у галузевому та регіональному аспектах, висунули гіпотезу про їх кластерний характер. Так, німецький економіст Г. Менш довів, що коли базисні нововведення вичерпують свій потенціал, виникає ситуація «технологічного пату», що означає застій в економічному розвитку. Учений вводить в інноватику це нове поняття і зазначає, що промисловий розвиток – ніщо інше, як перехід від одного технологічного пату до нового. Отже, учений спробував пов'язати темпи економічного зростання і циклічність із появою базових нововведень, оскільки в результаті їх появи виникають нові підприємства, цикли розвитку яких взаємопов'язані. Деякі концепції дослідника носять суперечливий характер і тому були розвинуті іншими авторами. К. Фрімен увів нову категорію «нова технологічна система» (НТС) і «технологічна революція», яка полягає в зміні техніко-економічної парадигми. НТС характеризується дослідником як комплекс інновацій, пов'язаних із загальною технологічною базою, поширення яких справляє великий вплив на різні сфери економіки. Я. Ван

Дейн висунув гіпотезу про те, що поява інновацій різних видів пов'язана з фазами соціально-економічного і науково-технічного розвитку, що подаються у вигляді «довгої хвилі». Він досліджував чотири фази розвитку нової галузі та дійшов таких висновків: на фазі впровадження існує велика кількість продуктових інновацій, проте їх вибір проблематичний; на фазі зростання характер попиту в основному визначився, кількість продуктових інновацій скорочується. А збільшення обсягів виробництва та продажу, дохідності стимулює технологічні інновації, які зменшують витрати виробництва; на фазі зрілості знижуються темпи випуску продукції, а інновації характеризуються окремими поліпшеннями даної технології; на фазі старіння продовжують знижуватись темпи випуску продукції та обсяги продажу, а насичення ринку зменшує тривалість технологічних інновацій. Отже, протягом життєвого циклу галузі проходить поступове витіснення продуктових інновацій технологічними.

Література:

1. Тверезовська Н.Т., Сиротюк М.В. Сприйняття і обробка інформації як умова успішності комп'ютерного навчання / Н.Т. Тверезовська, М.В. Сиротюк // Інформаційно- телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: Зб. наук. праць. – Вип. 1. – Львів, 2006. – С. 608-613.
2. Федоров А.В. Медиаобразование, медиаграмотность, медиакритика и медиакультура / А.В.Федоров // Высшее образование в России. – 2005. – № 6. – С.134-139.
3. Энциклопедия образования / Акад. пед. наук Украины: главный ред. В.Г. Кремень. – К.: Юринком Интер, 2008. – 1040 с.

ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДИК ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СИСТЕМІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

О.М. Муравйова

*ст. викладач, Харківський державний
університет харчування та торгівлі*

Т.А. Кравцова

*викладач, Харківський державний
університет харчування та торгівлі*

Останнім часом, коли перед суспільством постала необхідність приведення до нових стандартів усієї системи народної освіти, особливого значення набуває проблема перегляду традиційної методики викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах. Нагальна потреба створення нових педагогічних умов, нових методик і експериментальних програм, які б у стислий проміжок часу сприяли формуванню високого рівня знань і умінь поряд з емоційно позитивним, творчим ставленням, призвела до появи унікальних авторських шкіл.

Система нетрадиційних завдань та прийомів сприяє більш успішному формуванню іншомовних мовленнєвих умінь і навичок. Визначальний характер має ситуативне навчання, в основі якого – розвиток незадіяних творчих ресурсів людського мозку за допомогою включення індивідуума в іншомовне середовище. Воно дозволяє не тільки навчити слухачів читати інформацію носія чужої мови на рівні сприйняття вербального і фразового імпульсів, але й активізувати не включені в процес обробки і засвоєння інформації ресурси людського мозку, усунути обмеження, що перешкоджають вільному перебігу думки та її вираженню. Запам'ятати величезний обсяг матеріалу допомагають рольові ігри та інші спеціальні прийоми.

Ці методики можуть бути використані на будь-якому етапі університетського навчання, але частково, не порушуючи програмні вимоги. Вони дають можливість розвитку окремої людської особистості, впливають на

її світогляд, систему цінностей, самоідентифікацію, вміння мислити і призначені внести значну енергію в методику викладання іноземних мов в цілому. При цьому великий акцент робиться на використанні аудіо-, відео- та інтерактивних ресурсів. Завдяки різноманітності методичних прийомів, у числі яких одне з провідних місць займають мовні технології, ці школи сприяють формуванню навичок, необхідних людині в сучасному діловому житті (вміння робити доповідь, проводити презентації, вести листування і т.ін.). Займаючись одночасно за класичною і новою методиками, студенти не тільки оперуватимуть найрізноманітнішими лексичними прошарками, а й навчатися дивитися на світ очима носія мови. Досягнення нетрадиційних методів у сфері активізації процесів сприйняття і засвоєння матеріальної основи спілкування, в розкритті нових резервів його мотивації і в розвитку адекватних форм колективної взаємодії повинні якнайскоріше стати надбанням університетської методики, щоб влити в неї цілющі сили, підняти її авторитет і результативність.

САМОСТІЙНА РОБОТА ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

О. В. Найдюк

канд. філол.наук, доцент,

кафедра ділової іноземної

мови та міжнародної комунікації

Національного університету харчових технологій

Знання іноземної мови є важливим критерієм оцінки професіоналізму молодого фахівця, якому в процесі професійної діяльності необхідно працювати з інформацією, яка доступна світовій спільноті, та вміти спілкуватися із колегами з інших країн. Нестримний економічний розвиток спонукає до вивчення іноземної мови спеціалістів абсолютно усіх галузей виробництва. Проте, незважаючи на високі вимоги до практичного володіння іноземною мовою майбутніх фахівців, кількість обов'язкових годин, які

виділяються на вивчення іноземної мови у немовному вузі, залишається мізерною. В такому випадку, особливу увагу слід звернути на самостійну роботу студентів.

Самостійна робота в процесі навчання може розглядатися як один з видів пізнавальної діяльності, яка спрямована на загальноосвітню та спеціальну підготовку студентів, під безпосереднім керівництвом кваліфікованого викладача. У даному випадку викладач отримує статус консультанта, який планує, оцінює і контролює самостійну діяльність студентів.

Систематизуємо види самостійної роботи за типом пізнавальної діяльності, узявши за основу класифікацію І. Малкіна. Пізнавальна діяльність студентів при вивченні текстів за фахом проявляється в репродуктивних, пошукових і дослідницьких видах роботи.

Репродуктивна самостійна робота має на меті виконання тієї чи іншої дії за певним зразком, осмислення, розуміння й закріплення нової навчальної інформації, вже отриманої студентами з підручника або яка повідомляється викладачем.

Самостійні роботи пошукового характеру спонукають студентів до цілком свідомої діяльності. Пошукова самостійна робота передбачає набуття умінь і навичок, оволодіння способами самостійного пошуку. Студенти знаходять нові, власні шляхи і способи розв'язання пізнавальних задач, використовують одержані знання на практиці.

При здійсненні дослідницьких самостійних робіт студенти проявляють інтелектуальний потенціал і творчі здібності. Пізнавальна діяльність набуває творчого, пошукового характеру, реалізуються дослідницькі здібності студентів.

З огляду на все зазначене вище, відмітимо, що метою самостійної роботи студентів у вивченні текстів за професійним спрямуванням є розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності, формування потреби безперервного поповнення знань, здобуття глибоких і міцних знань.

Література:

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2012/ped-1-2012/188-191.pdf>

ПРОЕКТНИЙ МЕТОД ЯК ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

О.В. Никитенко

старший викладач

Національний університет харчових технологій

У ХХІ столітті інтенсифікація та модернізація освіти вимагає впровадження таких інноваційних технологій, які ставлять за мету творче виховання особистості в інтелектуальному і емоційному вимірі. Такими інноваційними технологіями є: розвивальне навчання, проектування, проблемне навчання, тестова система, ігрове навчання, занурення в іншомовну культуру, навчання у співпраці, самовиховання і автономія, а також - дослідницькі, інформаційно - комунікативні та особистісно-орієнтовані технології.

Одним із способів активізації студентів у процесі навчання іноземним мовам є метод проектів, коли учень самостійно планує, створює, захищає свій проект, тобто активно долучається до процесу комунікативної діяльності. Навчальний проект - це комплекс пошукових, дослідницьких, розрахункових, графічних та інших видів роботи, що виконуються студентами самостійно з метою практичного або теоретичного вирішення значущої проблеми. Рішення проблеми передбачає, з одного боку, використання різноманітних дослідницьких, пошукових методів і засобів навчання, а з іншого - необхідність інтегрування знань, умінь з різних сфер науки, техніки, творчих областей.

Навчальний проект є також важливим засобом формування мотивації до вивчення іноземних мов. Найголовнішими факторами, які сприяють

формуванню внутрішнього мотиву мовної діяльності при проектному навчанні є: зв'язок ідеї проекту з реальним життям; наявність інтересу до виконання проекту з боку всіх його учасників та провідна роль консультативно-координуючої функції викладача. Найважливішим є те, що в роботу над проектом залучені всі студенти, незалежно від здібностей і рівня мовної підготовки. Вони застосовують на практиці набуті знання і сформовані мовні навички та вміння, творчо переосмислюючи і примножуючи їх. Зрештою передбачається досягнення комунікативної компетенції, тобто, певного рівня мовних, країнознавчих, соціокультурних знань, комунікативних умінь і мовних навичок, що дозволяють здійснювати іншомовне спілкування.

Таким чином, метод проектів дозволяє реалізувати не тільки освітні завдання, а й соціокультурні, виховні, завдання гуманізації та гуманітаризації освітнього процесу. Дана методика дає можливість глибше вивчити тему, розвинути творчі здібності студентів, вчить спілкуванню, вмінню користуватися граматичними структурами, зникає страх ведення бесіди іноземною мовою. Крім того, проектна технологія ефективна і захоплююча для викладачів, адже допомагає їм розкритися як творчим особистостям, які беруть участь у дослідницькій роботі нарівні зі своїми учнями. Звичайно, проект, це не панацея від усіх проблем, але це крок вперед у викладанні іноземної мови.

Література

1. Бетьом Ф. Проект на уроці іноземної мови / Ф. Бетьом. – К.: Основа, 2007. – 45 с.
  2. Зимняя И.А. Проектная методика обучения английскому языку / И.А.Зимняя, Т.И. Сахарова // Иностранные языки в школе. – 1991. – № 3. – С. 9–15.
- Fried-Booth Diana L. Project Work / Diana L. Fried-Booth – Oxford University Press, 1986. – 89 p.

**МЕРЕЖЕВА ДИСТАНЦІЙНА ПІДТРИМКА ПРОФЕСІЙНО
ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
СТУДЕНТІВ НЕЛІНГВІСТИЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ:
ІЗ ДОСВІДУ РОЗРОБКИ**

Я. В.Окопна

*доцент, кафедра іноземної мови
професійного спрямування, НУХТ*

Замовлення суспільства передбачає вільне володіння у побуті та в професійній діяльності майбутнім фахівцем сфери обслуговування двома і більше іноземними мовами (ІМ), що обумовлює необхідність пошуку нових конструктивних ідей для вирішення проблеми оптимізації, інтенсифікації навчання другої ІМ, здобуття нових знань та удосконалення рівня мовної і мовленнєвої підготовки в нелінгвістичному вищому навчальному закладі (ВНЗ). Однією з об'єктивних передумов такого навчання у нелінгвістичних ВНЗ, і в НУХТ, зокрема, є скорочення кількості аудиторних годин та збільшення годин, що відводяться на самостійну позааудиторну роботу студентів. Таким чином, роль викладача у навчальному процесі, як провідного джерела інформації, поступово втрачає свою релевантність і перебудовується в опцію організатора, консультанта, керівника та експерта самостійної роботи майбутнього працівника сфери обслуговування.

На часі, зазначену вище, потребу частково вирішують новітні комп'ютерні засоби навчання, до яких належать електронні посібники, мультимедійні курси, тренінгові програми та ін. Сутність тенденції полягає в концепції дистанційної освіти (ДО) через призму всесвітньої системи взаємополучених комп'ютерних мереж – Інтернету, який становить фізичну основу для розміщення великих об'ємів автентичних інформаційних ресурсів і послуг (це взаємопов'язані гіпертекстові документи Всесвітньої павутини

(World Wide Web — WWW), електронна пошта тощо), що охоплює широкі прошарки суспільства та є важливим і невід'ємним фактором його всебічного розвитку. Під ДО ми розуміємо комбіновану систему професійно орієнтованого іншомовного навчання, яка передбачає активну міжкультурну комунікацію між викладачем і студентом за допомогою сучасних технологій та мультимедійних засобів [1, 4]. Ця форма навчання відображає раціоналізацію та демократичний підхід щодо свободи вибору місця, часу, темпу оволодіння професійно орієнтованою компетентністю у продуктивних видах іншомовної мовленнєвої діяльності (МД) другою ІМ після першої: вона має ряд переваг і значно розширює коло потенційних користувачів. Адже, ця форма навчання підходить майже всім, тому що дає можливість гармонійно поєднувати вивчення декількох ІМ та повсякденне професійно орієнтоване студентське життя.

Вибір формування професійно орієнтованої німецькомовної компетентності (ПОНК), зокрема, пов'язано з позиціями німецької мови у професійному середовищі майбутніх фахівців туристичної сфери, прагматикою прогнозування їхньої подальшої професійної мобільності та Загальноєвропейської інтеграції.

Як засвідчують результати аналізу наукової літератури з фаху досліджуваної проблеми, а також підсумки моніторингу освітньої сфери України, в межах нелінгвістичних ВНЗ уже створено і накопичено в електронній формі досить значний обсяг навчальних засобів та інформаційних матеріалів. Це електронні підручники, курси дистанційного навчання, електронні практикуми та лабораторні роботи, банки тестів і тестових завдань, науково-методичні публікації, бази даних навчальних ресурсів, алгоритми та програми, структурні й кадрові відомості тощо. Так, вагомий внесок у розвиток інформаційних технологій для реалізації ДО було зроблено вітчизняними та російськими вченими (В. М. Глушков, В. І. Скуріхін, В. І. Гриценко, О. М. Довгялло, М. З. Згуровський, О. П. Мінцер, Г. С. Теслер, Є. І. Машбіц, Г. А. Атанов, С. П. Кудрявцева, Н. Д. Панкратова, П. І. Федорук, В. Д. Данчук, О. І. Гороховський, Т. І. Троянівська).

Проте, не зважаючи на розмаїття наукових праць з професійно орієнтованого навчання ІМ, проблема навчання продуктивних видів МД майбутніх працівників туристичної сфери німецькою мовою після англійської, як другою ІМ із залученням засобів ДО на сьогодні залишається не розробленою. Інформативне наповнення авторських електронних доробків є розрізненим: не має можливості спільно використовувати напрацьовані ресурси; електронні підручники та посібники, створені за допомогою авторських підсистем в одній системі дистанційного навчання, не можуть бути відтвореними і використаними в рамках інших – вони не вирізняються гнучкістю; відсутні технології адаптації змісту електронних курсів до запитів студентів, що не дозволяє в потрібному обсязі задовольнити вимоги індивідуалізації навчання.

Серед інноваційних технологій, на основі яких у нелінгвістичному ВНЗ створення такого навчального середовища є можливим, де студенти можуть отримати доступ до навчальних матеріалів у будь-який час і в будь-якому місці, є технології електронного (дистанційного, мобільного) навчання, використання яких робить навчальний процес більш привабливим, демократичним, комфортним і стимулює студентів до самоосвіти та іншомовного навчання протягом усього життя, є система **Moodle** [1, 3]. Вона передбачає вільне розповсюдження через систему управління навчальним контентом: має багатомовний інтерфейс, надає можливість організувати повноцінний навчальний процес з вивчення другої ІМ після першої, включаючи засоби навчання, систему контролю й оцінювання навчальної діяльності студентів, а також інші необхідні складові системи для підтримки іншомовного багатомовного навчально-виховного процесу. **Moodle** функціонує в режимі відкритого та дистанційного навчання для формування ПОНК як другою ІМ після англійської у майбутніх менеджерів туризму із використанням багатомовного інтерфейсу (коли коментарі, пояснення до виконання завдань та орієнтири на платформі пропонуються користувачеві водночас двома ІМ, що наразі вивчаються).

В нашому дослідженні ми мали на меті обґрунтувати доцільність зведення електронних науково-методичних розробок з формування ПОНК до відповідного формату для їхньої подальшої активацію та мобільного використання за мережної підтримки системи **Moodle**. Привабливі риси позитивного світового досвіду ДО та отримані власні результати контрольних зрізів після тестувань студентів в межах наукової розвідки спонукали нас до наступних висновків про те, що за мінімальних матеріальних затрат установи нелінгвістичного ВНЗ та максимальних зусиль потужного творчого мобільного викладацького колективу наразі є можливим досягнення оновлення дистанційного навчання з позитивним приростом у якості рівня володіння другою ІМ. Зокрема, це такі показники, як: гнучкість, модульність, паралельність, збільшення аудиторії користувачів за мінімальних затрат нелінгвістичного ВНЗ, економічність, технологічність, соціальна рівність, інтернаціональність.

Перспективи подальших наукових розвідок ми вбачаємо в дослідженні особливостей приросту якісних показників рівня володіння другою ІМ слідом за рекомендаціями Ради Європи [2] та у відповідності до оновлень в чинних нормативних документах [3, 4] за комбінованого поєднання форм відкритого та дистанційного навчання.

Література:

1. Габова М. А. Мастер-клас «Образовательный сайт: технология создания и использования» / М. А. Габова // Електронний ресурс з режимом доступу <http://wiki.kgpi.ru/mediawiki/index.php>

2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання/науковий редактор українського видання доктор пед.наук, проф. С.Ю.Ніколаєва. – К.:Ленвіт,2003. – 273 с.

3. Закон України «Про вищу освіту» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

4. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В. Г. Кременем 20 грудня 2000р.) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ.

О.А.Пильгуева

старший преподаватель

кафедры романо-германской филологии

Национальный Педагогический

Университет им.М.П.Драгоманова

В последние годы всё чаще поднимается вопрос о применении новых информационных технологий. Это не только новые технические средства, но и новые формы и методы преподавания, новый подход к процессу обучения. Основной целью обучения иностранным языкам является формирование и развитие коммуникативной культуры, обучение практическому овладению иностранным языком.

Использование информационно-коммуникационных технологий в процессе обучения иностранному языку способствует решению целей и задач обучения английскому языку наиболее эффективным способом. В современном обществе создалась ситуация, когда без умения пользоваться информационными технологиями становится сложно ориентироваться в мире. И мы, учителя, должны активно внедрять компьютеры в процесс обучения. Ученик должен овладеть навыками применения информационных технологий для расширения языковых и страноведческих знаний, для получения неограниченного доступа к электронным справочникам, словарям, энциклопедиям и другим источникам знаний.

В настоящее время приоритет отдается коммуникативности, интерактивности, аутентичности общения, изучению языка в культурном контексте, автономности и гуманизации обучения.

Коммуникативный подход – стратегия, моделирующая общение, направленная на создание психологической и языковой готовности к общению, на сознательное осмысление материала и способов действий с ним, а так же на осознание требований к эффективности высказывания.

Одним из новых требований, предъявляемых к обучению иностранным языкам с использованием Интернет-ресурсов, является создание взаимодействия на уроке, что принято называть в методике интерактивностью.

Обучая подлинному языку, Интернет помогает в формировании умений и навыков разговорной речи, а также в обучении лексике и грамматике, обеспечивая подлинную заинтересованность и, следовательно, эффективность. Более того, Интернет развивает навыки, важные не только для иностранного языка. Это, прежде всего, связано с мыслительными операциями: анализа, синтеза, абстрагирования, идентификации, сравнения, сопоставления, вербального и смыслового прогнозирования и упреждения. Таким образом, навыки и умения, формируемые с помощью Интернет-технологий, выходят за пределы иноязычной компетенции даже в рамках “языкового” аспекта. Интернет развивает социальные и психологические качества обучающихся: их уверенность в себе и их способность работать в коллективе; создает благоприятную для обучения атмосферу, выступая как средство интерактивного подхода.

Литература:

1. <http://www.galau.com/ru/article/useofinternetforlanguagestudy>
2. <http://publications.hse.ru/chapters/58263584>

РОЛЬОВА ГРА НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ТЕХНІЧНИХ ВНЗ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Є.С.Смірнова

*доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування
Національного університету
харчових технологій*

І.М.Довгун

*старший викладач кафедри іноземних мов професійного спрямування
Національного університету
харчових технологій*

Соціально-економічні й політичні зміни в суспільстві потребують глибоких знань іноземної мови, зокрема англійської, кожним випускником вищої школи. Інтенсифікація навчального процесу ставить завдання пошуку засобів підтримки в студентів інтересу до матеріалу й активізації їхньої пізнавальної діяльності, що вивчається, протягом усього заняття. У процесі навчання іноземній мові високу ефективність мають рольові ігри. Учасники таких ігор розв'язують комунікативно-пізнавальні завдання засобами іноземної мови. По-друге, однією з найважливіших проблем викладання англійської мови є навчання усного мовлення, що створює умови для розкриття комунікативної функції мови, яка дозволяє наблизити навчальний процес до умов реального навчання, що підвищує мотивацію до вивчення предмету.

Рольова гра як вид діяльності сприяє розвитку інтелектуальних і комунікативних умінь студентів, формуванню їх позитивних якостей, активної життєвої позиції у суспільстві, підвищує працездатність і зацікавленість на відміну від монотонного виконання певних завдань. Використовуючи рольову гру як засіб навчання, багато видатних педагогів справедливо відзначають її потенційні можливості. За допомогою гри добре опрацьовується вимова,

активізується лексичний і граматичний матеріали, розвиваються навички аудіювання, усного мовлення. Почуття рівності, атмосфера захопленості дають можливість студентам перебороти незручність, скутість, зняти мовний бар'єр, втому.

Рольові ігри стимулюють до різноманітних міжособистісних взаємодій усіх суб'єктів навчального процесу, та які є засобом формування професійної комунікативної компетенції. Гра – це діяльність; вмотивованість, відсутність примусу; індивідуалізована діяльність, глибоко особиста; навчання і виховання в колективі і через колектив; розвиток психічних функцій і здібностей, «навчання із захопленням» [1, 211]. Рольову гру можемо розцінювати як точну схему спілкування, що моделює дійсність у її найбільш істотних рисах; її побудова нагадує театральну виставу, оскільки містить опис ситуації, характерів дійових осіб і їхніх взаємин; володіє потужними можливостями мотиваційно-спонукального характеру; передбачає посилення особистісної причетності до дійства, що відбувається у навчальній аудиторії. Рольові ігри дають можливість практично застосовувати отримані в процесі навчання знання в майбутніх професійно спрямованих ситуаціях. Отже, рольові ігри варто розглядати як «форму контролю, під час якого перевіряється сформованість основних комунікативних навичок і умінь, готовність та здатність до міжкультурного спілкування» [2, 144].

Варто зазначити, що форма роботи, яка охоплює рольову гру, висуває високі вимоги до викладача як ключової фігури навчального процесу. Викладач повинен, перш за все, виконувати свої контролюючі функції ненав'язливо для студентів, тобто виявляти терпіння. Це дає їм можливість відчувати самостійність, докладати зусилля для вирішення як мовних, так і ситуативних завдань, проявити свої комунікативні здібності. Тому в рольових іграх особлива увага відводиться мові викладача, його вмінню використовувати з метою пояснення міміку, голос, педагогічне спілкування загалом. Викладач повинен створювати атмосферу, в якій відсутнє побоювання студента за кожне своє висловлювання; брати участь у грі й ідентифікувати себе зі студентами; бути

витриманим, зокрема в конфліктній ситуації; змістовно й різноманітно організувати роботу. Отже, рольова гра вимагає від викладача іноземної мови в ВНЗ ставлення до студента як до особистості з притаманними їй особливостями. При розподілі ролей важливо враховувати не лише інтереси студентів, а й своєрідність їх темпераменту, вікові особливості й індивідуальні здібності.

Пріоритетним при розподілі ролей є також урахування соціально-психологічних характеристик студентів. Мова йде про статус кожного студента в групі, тому викладач повинен надавати по чергово провідні ролі всім учасникам групи. Для підсилення виховного моменту доцільно пропонувати лідерам академічної групи ролі персонажів, які перебувають у залежності від менш авторитетних студентів. Останнім, навпаки, доручати ролі позитивних особистостей, які за сюжетом гри мають вплив і популярність.

Таким чином, активне використання рольової гри в процесі навчання професійній іноземній мові в технічному ВНЗ покликане стимулювати інтерес студентів до комунікативного розвитку, що сприяє формуванню стійкої мотивації. Рольова гра є інструментом викладання, який активізує розумову діяльність студентів, дозволяє зробити навчальний процес привабливішим і цікавішим, примушує хвилюватися й переживати, що, в свою чергу, формує стимул до оволодіння англійською мовою в аспекті майбутньої фахової діяльності.

Література:

1. Виготський Л. С. Педагогічна психологія / Л. С. Виготський. – М.: Педагогіка, 1991. – 480 с.
2. Dubin F. Course design: developing programs and materials for language learning / Fraida Dubin, Elite Olshtain. – Cambridge: Cambridge University Press, 1986. – 194 p.

**ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ
ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО
СПРЯМУВАННЯ У НЕЛІНГВІСТИЧНОМУ ВНЗ**

М. Ю. Стрижньова

викладач кафедри іноземних мов

професійного спрямування

Національного університету

харчових технологій

У сучасному розвинутому суспільстві існує потреба до міжнародної взаємодії, зокрема в різних сферах англомовного та франкомовного спілкування. Для студентів нелінгвістичних вузів постає необхідність вивчення англійської та французької мов та їх культур, які є наразі найпоширенішими серед інших мов світу у діловій сфері. Оскільки професійна іншомовна компетенція представляє сукупність соціокультурних, професійно-комунікативних знань, умінь та здібностей, направлених на вирішення відповідних завдань в умовах іншомовного середовища. [3, 37]

Для правильного сприйняття повідомлення та його модальності необхідно володіти комунікативною компетентністю та бути знайомими з культурними концептами певної іноземної країни. Комунікативна компетенція включає лінгвістичний компонент, соціолінгвістичний компонент та прагматичний компонент. [1, 57] За визначенням О. Р. Бондаренко, міжкультурна комунікація відбувається коли мовець, що не є носієм мови, орієнтує свою мовленеву поведінку на іноземного адресата, тобто успішне використання фонових знань про культурно обумовлені комунікативні особливості іноземного адресата. Також сюди входить комплекс умінь враховувати міжкультурні комунікативні розходження у процесі спілкування із носіями даної іноземної мови. [2] На думку О. Яковлевої треба вивчати інонаціональні, інтернаціональні та

наднаціональні форми та образи культури та співвідносити їх з власними національними. [5, 25]

Як вважають дослідники, формування міжкультурної компетенції включає наступні аспекти: емпатію, вміння дистанціюватися від своєї позиції, визнання культурного розмаїття, толерантність, культурну ідентичність, етнічну ідентичність. Вчені виокремлюють наступні три етапи формування міжкультурної комунікативної компетенції: 1) сенсibiliзація тих, хто навчається (розвиток культурної сприйнятливості, здібності до правильної інтерпретації конкретних проявів комунікативної поведінки в різних культурах); 2) усвідомлення процесів сприйняття; 3) культурно-мовне, діяльнісно-орієнтоване застосування. [1, 57]

При формуванні міжкультурної компетенції на заняттях з іноземної мови професійного спрямування необхідно правильно добирати та доцільно використовувати різноманітні види мультимедійних матеріалів для кращого розуміння теми, розвитку мовленнєвих навичок та тривалого утримання уваги групи.

Кожного заняття варто використовувати аудіо записи з монологами чи діалогами носіїв іноземної мови та культури, що є зразком усного відтворення поданого мовного матеріалу за темою. Під час них та опісля можна робити вправи з розвитку навичок аудіювання із подальшим складанням подібних за структурою діалогів на основі вивченої лексики. Також корисно супроводжувати пояснення нового матеріалу тематичними презентаціями (із аудіо- та відеоматеріалами по можливості) представленими на ноутбучі чи на великому екрані з проектором. Наприклад, при викладанні іноземної мови професійного спрямування студентам напряму «Туризм» у презентації можна вводити мапи світу та окремих країн, туристичний опис країни та можливих маршрутів огляду її визначних місць, порівняльний аналіз туристичних послуг в різних країнах тощо. Треба розвивати пізнавальну активність студентів, заохочуючи їх до створення подібних іншомовних презентацій, а також різних

туристичних пакетів із описом іноземних країн і т. п. та належно оцінювати їх творчі проекти.

Якщо немає можливості щоразу залучати відеоматеріали по темі, то раз на місяць можна проводити додаткові зустрічі із переглядом та обговоренням відеосюжетів чи фільмів, що можуть поглибити соціокультурні знання студентів різних спеціальностей.

Потрібно використовувати набуту міжкультурну компетенцію для тренування професійного усного мовлення. Це можна робити за допомогою рольових ігор та вирішення ділових ситуацій у діалогах чи полілогах між студентами (організація зустрічі гостей або екскурсії містом). При парній роботі у різнорівневій групі варто спочатку показати приклад бесіди із сильним студентом, потім залучити до діалогу з ним менш компетентного студента. Адже на думку М. Прошьянц Н. А., формування іншомовної лінгвістичної компетенції варто засновувати на взаємодії між більш та менш компетентними учасниками спілкування. [3, 37]

Таким чином із використанням мультимедійних засобів ми ефективніше розвиваємо та вдосконалюємо професійні міжкультурні комунікативні компетенції у студентів нелінгвістичного ВНЗ.

Література:

1. Андросова И. Г. , Матвеева И. В. «Формирование поликультурной личности при обучении английскому языку на основе компетентностного и культуроведческого подходов» // Педагогические науки, вып. 2.- М., 2010.

Бондаренко О. Р. «Межкультурные аспекты коммуникативной компетенции на иностранном языке» // Методы и организация обучения иностранному языку вузе. Труды МГЛУ, вып. 370. – М., 1991.

3. Прошьянц Н. А. «Формирование иноязычный лингвистических компетенций в профессиональном дискурсе» // Среднее профессиональное образование, вып. 6. – М., 2010.

4. Яковлева О. «Мовна компетенція студентства та мовна ситуація в українських ВНЗ у контексті наближення України до європейського освітнього простору» // Вища освіта України, вип. 4- К., 2010.

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

І.П. Тригуб

старший викладач кафедри

ділової іноземної мови

та міжнародної комунікації, НУХТ

Від ВНЗ вимагається запровадження нових підходів до навчання, що забезпечують розвиток комунікативних, творчих і професійних компетенцій та стимулюють потребу майбутнього фахівця у самоосвіті на основі змісту та організації навчального процесу. Метою навчання іноземним мовам у ВНЗ є формування у студентів професійної комунікативної компетенції шляхом розвитку та вдосконалення усіх видів мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, письма та аудіювання. Однією з перепон, яка стоїть на шляху успішного оволодіння іноземною мовою в вищому технічному навчальному закладі, є недостатня мотивація студентів до вивчення мови. Саме тому особливий інтерес представляють інтерактивні технології як інноваційний метод викладання іноземної мови. Метою використання інтерактивних технологій як інноваційного методу викладання іноземної мови є створення комфортних умов навчання, за яких кожен студент немовного ВНЗ відчує свою успішність, інтелектуальну спроможність. В основу такого навчального процесу закладено співробітництво і продуктивне спілкування, спрямоване на спільне розв'язання проблем, формування здібностей виділяти головне, ставити цілі, планувати діяльність, розподіляти функції, відповідальність, критично

міркувати, досягати значимих результатів. Мету інтерактивного процесу визначив у своїх дослідженнях німецький дослідник Ганс Фріц – це зміна і поліпшення моделей поведінки його учасників під час навчання іноземною мовою. Зазначимо, що інтерактивні методи є однією з найважливіших елементів процесу інтерактивного виховання. Лінгвістичне значення слова «interactive» - взаємодія, або те, що взаємодіє, впливає один на одного. Інтерактивність у навчанні іноземним мовам можна пояснити як здатність до взаємодії, навчання у режимі бесіди, діалогу, дії. Отже, у дослівному розумінні інтерактивним може бути названий метод, в якому той, хто навчається, є учасником, тобто здійснює щось: говорить, управляє, моделює, пише, малює тощо. Він не виступає лише слухачем, спостерігачем, а бере активну участь у тому, що відбувається, власне створюючи це явище. Оскільки термін «метод» має різне тлумачення, ми вкладаємо в це поняття єдність принципів навчання і таких компонентів методики викладання як мета, зміст, технологія та засоби навчання іноземних мов. Інтерактивне навчання – це навчання, заглиблене в процес спілкування. Для підвищення ефективності процесу навчання необхідна наявність трьох компонентів спілкування, а саме: комунікативний, інтерактивний та перцептивний. Історія методики навчання іноземних мов завжди була орієнтована на пошуки найбільш раціонального методу навчання.

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ СИТУАЦІЙ ЯК ЗАСІБ СТИМУЛЮВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВНЗ

*І. В. Удовенко, канд. філол. наук
доцент кафедри іноземних мов ХДУХТ*

Провідні методисти з англійської мови давно довели, що вивчення мови у ВНЗ не має зводитись тільки до вивчення граматичних правил, читання та

перекладу літератури за фахом. Одним із найважливіших завдань викладача англійської мови вищої школи є також розвиток мовленнєвої діяльності студентів. Досягненню цих цілей значною мірою сприяє застосування ігрових ситуацій під час аудиторних занять, адже саме гра надає можливість створити умови максимально наближені до реальних ситуацій, має елемент непередбачуваності, що сприяє розвитку мовленнєвих умінь студентів. .

Навчальна функція гри полягає у закріпленні тільки що набутих студентами знань, сприяє розвитку діалогічного та монологічного мовлення молодих людей. Мотиваційно-збуджувальна функція проявляється у стимулюванні студентів до виконання того чи іншого навчання, активізації резервних можливостей особистості. Орієнтувальна функція спрямована на навчання студентів планувати свою мовленнєву діяльність, вчить слухати інших учасників гри та працювати в команді. Компенсаторна функція полягає у наданні можливості спілкуватися англійською мовою немовного середовища та компенсує відсутність можливості спілкуватися в реальних умовах.

Педагоги підкреслюють, що проведення ігор під час занять з англійської мови мають низку переваг порівняно з іншими методами роботи, адже у невимушеній атмосфері студенти вчаться швидше і краще. До того ж, ігри сприяють наближенню навчальної діяльності до реальних умов спілкування, надають можливість сором'язливим або невпевненим у своїх знаннях студентів висказати власну точку зору, свої почуття та думки, сприяють створенню в академічній групі атмосфери взаємодовіри, знімають напругу та надихають на нові ідеї.

Зі студентами з більш високим рівнем знань доцільно проводити ігри, спрямовані на засвоєння лексичних одиниць з їх майбутньої спеціальності. Зокрема, досвід роботи на немовних факультетах Харківського державного університету харчування та торгівлі засвідчив, що студенти активно приймають участь у грі «Explain the word», під час якої студенти мають пояснити термін зі спеціальності, не називаючи його. Активізації гри сприяє розділення

академічної групи на дві підгрупи та виділення лімітованого часу (наприклад 1 хвилина) на пояснення трьох - п'яти термінів.

Отже, можна зробити висновок, що ігрові ситуації сприяють значній інтенсифікації навчального процесу, кращому засвоєнню навчального матеріалу та розумінню того, як саме необхідно вживати навчальний матеріал у живому спілкуванні англійською мовою.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

К.М. Чала

ст. викладач кафедри іноземних

мов професійного спрямування

Національного університету харчових технологій

На сьогоднішній день існує ряд інноваційних технологій та методів у викладанні іноземних мов.

Традиційні методи продовжують ефективно існувати завдяки впливу сучасних підходів і не можуть розвиватися один без одного.

Ефективність інноваційних підходів до викладання іноземних мов у сучасній вищій школі залежатиме від бажання і здатності викладачів скористатися позитивним досвідом вітчизняних і іноземних учених і практиків щодо творчого підходу у навчанні, розуміння необхідності відмовитися від авторитарних і схоластичних методів. Інноваційні методи навчання іноземних мов, які ґрунтуються на творчому підході, допомагають повністю розкрити потенціал студентів і сприяють розвитку та самовдосконаленню навчально-комунікативного процесу.

Серед найпопулярніших сучасних методів навчання іноземних мов виокремлюють такі:

- сугестопедія Г.Лозанова

- мовчазний метод (Silent Way)
- природний підхід (Natural Approach)
- метод повної фізичної реакції (Total Physical Response — TPR)
- Freire-педагогіка
- метод соціалізованого навчання (Community Language Learning — CLL)
- TANDEM-метод
- драма-педагогіка
- метод екстенсивного навчання читання (Extensive Reading Method)
- ситуативний підхід (Situational Language Learning)
- метод навчання когнітивного коду (Cognitive Code Learning)
- метод проектів

Література :

1. Традиції та інновації в методиці навчання іноземних мов: [навч. посіб. для студ. і вчит.] / [за ред. М.К. Колкової]. – СПб. : КАРО, 2007. – 267 с.
2. Sheils J. Communication in the modern language classroom / J. Sheils. – Strasbourg : Council of Europe Press, 1993. – 250 p.

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ MOODLE У ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ

Г.А. Чередніченко

канд. пед. наук, завідувач кафедри ділової

іноземної мови та міжнародної комунікації

Національного університету харчових технологій

Прагнення гнучкості, відкритості та мобільності є основним вектором розвитку сучасної професійної освіти. Насичення навчального процесу

засобами ІКТ сприяє реалізації цих якостей за рахунок використання технології змішаного навчання (blended learning), перші згадки про яке за кордоном відносяться до 1995 року.

Механізм реалізації концепції змішаного навчання як процесу передбачає створення комфортного освітнього інформаційного середовища, системи комунікацій, що представляють всю необхідну навчальну інформацію. У розглянутому контексті інформаційне середовище сучасного ВНЗ – це поєднання традиційних та інноваційних (електронних) форм навчання з постійним нарощуванням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та електронних ресурсів, а також безперервним вдосконаленням методів навчання, професійних знань самих викладачів.

Поняття змішаного навчання (blended learning) з'явилося не так давно, і визначення носять досить описовий характер. Так, Дарлін Пейнтер (Darling Painter) у статті «Missed Steps» пропонує під змішаним навчанням розуміти об'єднання традиційних формальних засобів навчання – роботу в аудиторіях, вивчення теоретичного матеріалу – з неформальними, наприклад, з обговоренням за допомогою електронної пошти та Інтернет-конференцій [1].

Таким чином, можна виділити три основних компоненти моделі змішаного навчання, які використовуються в сучасному освітньому середовищі:

- Очне навчання (face-to-face) – являє собою традиційний формат аудиторних занять викладач-студент;

- Самостійне навчання (self-study learning) – передбачає самостійну роботу студентів: пошук матеріалів за допомогою ресурсної карти, пошук в мережі та ін.; [1,2]

- Онлайн навчання (online collaborative learning) - робота студентів і викладачів в режимі онлайн, наприклад, за допомогою Інтернет-конференцій, скайпу або вікі та ін.

Якщо підсумувати все вищесказане, можемо визначити змішане навчання як систему навчання / викладання, яка поєднує в собі найбільш ефективні

аспекти та переваги викладання в аудиторії та інтерактивного або дистанційного навчання і є системою, що складається з рівних частин, які функціонують у постійному взаємозв'язку один з одним, утворюючи певне ціле. Тобто, це система, в якій складові її компоненти гармонійно взаємодіють, за умови, що всі ці компоненти грамотно методично організовані.

За визначенням консорціуму Слоан (The Sloan Consortium), навчання вважається комбінованим (змішаним), якщо дистанційне навчання становить від 20% до 80%.

Комбінація традиційного та дистанційного навчання дозволяє викладачеві використовувати сильні сторони кожного навчального середовища для досягнення навчальної мети. Кінцева мета комбінованого навчання підвищення ефективності навчання з використанням систематичної оцінки взаємопов'язаних змінних та інтеграції засобів навчання. Комбінування навчання сприяє оптимізації ресурсів і часу, навчання стає більш відкритим, студенти мають можливості вчитися керувати своїм навчанням і відчують різні типи мотивації і, як правило, готові до успішного завершення курсу.

Методику змішаного навчання також можна віднести до методик навчання іноземних мов професійного спрямування, що опираються на комунікативний підхід. Методика вдало поєднує процес безпосереднього особистого спілкування у системах «викладач-студент» із взаємодією онлайн завдяки системам комп'ютерного навчання мов, які допомагають створити віртуальне навчальне середовище.

Засобами досягнення навчальних цілей за методикою змішаного навчання є два типи навчальних платформ:

- зовнішні платформи, змістове наповнення яких індивідуально розробляє навчальна інституція, з урахуванням з мети навчання та аналізу потреб студентів (наприклад, Moodle, Web Course Tools);
- внутрішні платформи, що відображають зміст уже розроблених навчальних курсів (наприклад, Macmillan English Campus, CALL) [3]

Наш вибір дистанційного середовища Moodle в якості засобу для формування іншомовної професійної компетентності студентів пояснюється не лише тим, що ця платформа електронного навчання признана найпопулярнішою в освітніх системах багатьох країн світу. З аналізу безкоштовних платформ дистанційного навчання таких, як *ATutor*, *Claroline*, *Dokeos*, *LAMS*, *Moodle*, *OLAT*, *Open ACS*, *Sakai* видно, що система дистанційного навчання *Moodle* (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment, що в перекладі українською мовою означає «модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище») найповніше задовольняє вимоги та відповідає визначеним критеріям до навчальних платформ, таким як надійність в експлуатації, модульність, безпечність, сумісність, вартість програмного забезпечення, супроводу, зручність у використанні та управлінні навчально-пізнавальним процесом студентів й дозволяє використовувати її як засіб розвитку іншомовної професійної компетентності студентів. Хоч, і вартість програмного забезпечення на сучасному етапі впровадження і становлення дистанційної освіти є одним із визначальних чинників вибору системи навчання.

Використовуючи платформу Moodle у навчальному процесі, студент під керівництвом викладача самостійно опрацьовує на заняттях навчальний матеріал, який подається у різному вигляді (текстовому, графічному, анімаційному, гіпертекстовому); залучається до форуму; виконує необхідні навчальні завдання; складає іспити, заліки, теми у вигляді тестування, анкетування тощо. Moodle надає доступ до численних ресурсів, які необхідні студентові для вивчення професійно орієнтованої англійської лексики, надає студентам нові можливості щодо вивчення дисципліни – можна не лише в будь-який час переглядати необхідний матеріал в режимі онлайн, а і пройти тестування, перевірити свої знання з предмету, ознайомитися з додатковими джерелами, які відповідають пройденим темам. Система дистанційного навчання в змішаній моделі дозволяє також використовувати різні додаткові елементи при вивченні дисциплін – аудіо і відео записи, анімації та симуляції.

Дана система має форум і вбудований e-mail, що дозволяє спілкуватися з одногрупниками з дому, а також спілкуватися з викладачем і задавати всі необхідні питання, не чекаючи лекцій.

Література:

1. Желнова Е.В. 8 етапов смешанного обучения (обзор статьи «Missed Steps» Дарлин Пейнтер // Training & Development). URL: <http://www.obs.ru/interest/publ/?thread=57>.
2. Никитина М. С. Модель смешанного обучения в системе высшего образования URL: <http://www.rae.ru/forum2012/10/3052>
3. Микитенко Н.О. Ефективні методики формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців природничих спеціальностей/ Н.О. Микитенко // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія :Педагогіка . – 2011. – № 2. – С.157-166.

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВНЗ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Л.Ю. Шапран

*доцент кафедри ділової іноземної
мови та міжнародної комунікації, НУХТ*

Процеси глобалізації у світовій спільноті відкривають перед Україною можливості інтеграції її культури, політики, економіки, технології в європейський та світовий простір. Це вимагає від сучасного фахівця володіння іноземною мовою на такому рівні, щоб успішно здійснювати професійну діяльність в таких аспектах, як ознайомлення з новими відкриттями, технологіями та тенденціями в розвитку науки і техніки, налагоджування

контактів із зарубіжними партнерами. Однак сьогодні недостатньо вміти тільки прочитати і перекласти літературу за фахом, конкурентоспроможні кваліфіковані фахівці повинні також володіти достатніми навичками та уміннями для ведення бесід і дискусій на професійні теми, для виступів на конференціях, для проведення презентацій, для сприйняття на слух навчальних лекцій та доповідей іноземними мовами, для оперативного знаходження потрібної інформації в Інтернеті або будь-яких інших іншомовних джерелах.

Педагогічна практика засвідчує, що реальні знання більшості студентів, які навчаються на немовних спеціальностях у вищих навчальних закладах, не відповідають сучасним вимогам: студенти не лише не готові до спілкування англійською мовою, але часто навіть не володіють необхідним лексичним мінімумом і не знають правил граматики, або не вміють застосовувати їх на практиці.

Таким чином, в умовах обмежених навчальною програмою годин, викладачі мають знайти засоби інтенсифікації процесу навчання іноземної мови – досягти більш високої якості навчання, максимальної продуктивності навчального процесу та, відповідно, підвищити якість навчальної діяльності викладача для виконання головної мети викладання навчальної дисципліни “Іноземна мова (за професійним спрямуванням)”, а саме формування необхідної комунікативної компетентності у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах.

За визначенням Ю. Бабанського [1], до основних факторів, які сприяють інтенсифікації навчального процесу, належать: підвищення цілеспрямованості навчання, посилення мотивації студентів, підвищення інформативної ємності змісту освіти та впровадження інноваційних технологій. Т. Голуб зазначає [2], що найважливішим методичним фактором інтенсифікації навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей у вищих навчальних закладах можна вважати щільність спілкування студентів на заняттях, насиченість занять різноманітними видами та формами роботи, які потребують від студентів активної участі в актах спілкування.

Однією з можливостей вирішення проблеми інтенсифікації навчального процесу є використання інтерактивних технологій і методів навчання. Застосування інтерактивних технологій і методів навчання іноземних мов у немовних ВНЗ дозволяє розвивати уміння самостійно вчитися, критично мислити, здатність до самопізнання і самореалізації особистості у різних видах творчої діяльності. [3]

Кейс-метод або метод ситуаційних вправ є інтерактивним методом навчання, який дозволяє наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців. Він сприяє розвитку винахідливості, умінню вирішувати проблеми, розвиває здібності проводити аналіз і діагностику проблем, спілкуватися іноземною мовою.

Суть методу досить проста: для організації навчання використовуються описи конкретних ситуацій. Студентам пропонують осмислити реальну (або спеціально розроблену) ситуацію, опис якої одночасно відображає не тільки якусь практичну проблему, а й актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти при вирішенні даної проблеми. При цьому сама проблема не має однозначних рішень [3]. Перевагою кейсів є можливість оптимально поєднувати теорію і практику, що представляється значимим при підготовці кваліфікованих фахівців.

Основними видами кейсів, які доцільно використовувати в процесі вивчення іноземних мов, є [4]:

1. Практичні кейси, які в методиці викладання іноземної мови можуть бути пов'язані з бізнесовими розмовними темами, як то відрядження, вибір місця проведення конференції, бізнес-етика, маркетинг, вільна торгівля, тощо.

2. Аналітичні навчальні кейси. Робота над кейсом має на увазі аналітичне читання матеріалу (наприклад газетної статті), аналіз лексико-граматичних структур, заучування і тренінг нової лексики і, нарешті, постановку проблеми.

3. Компаративні кейси – дослідні кейси, які при вивченні іноземної мови можуть використовуватися на заняттях з метою вивчення країнознавчих

аспектів і проблем культурних відмінностей країн, мова яких вивчається, і України.

Будучи інтерактивним методом навчання, метод кейс-стаді викликає позитивне ставлення з боку студентів, які бачать в ньому можливість проявити ініціативу, відчуті самостійність в засвоєнні теоретичних положень та оволодінні практичними навичками. Метод кейс-стаді дозволяє створити атмосферу реальної практики вирішення конкретних професійних завдань і вимагає від студентів вживання в реальну роль фахівців різних сфер професійної діяльності, приймати обґрунтовані рішення, вміти брати на себе відповідальність за їх виконання та результати, що в умовах ведення бізнесу з іноземними партнерами просто неможливо без уміння спілкування іноземною мовою. Таким чином, метод кейс-стаді дозволяє інтенсифікувати заняття з іноземної мови у ВНЗ, зробити їх більш наближеним до реального життя і практично орієнтованими на майбутню спеціальність студентів.

Література:

1. Бабанский Ю. Интенсификация процесса обучения / Ю.Бабанский. – М: Знание, 1987. – 78 с.
2. Голуб Т.П. Интенсифікація навчання англійської мови студентів немовних спеціальностей. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1254>
3. Шендерук О. Б. Пермінова В. А. Використання методу кейс-стаді під час викладання іноземних мов. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.rusnauka.com/23_SND_2008/Philologia/26584.doc.htm
4. Шовкопляс О. І. Використання кейс-методу в процесі професійно-орієнтованого навчання англійській мові у вузі. / О. І. Шовкопляс. // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки, 2013. т.№ 14(2). – с. 207-212

PECULIARITIES OF COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING

Л.В. Юрчук

ст. викл. кафедри іноземних мов

професійного спрямування

Національного університету харчових технологій

In the century of scientific synthesis a new educational paradigm is being gradually developed. It challenges reconsideration of approaches to teaching languages as well. Creative Performance Approach (CPA) which represents new insights into **learning** as **an individualized process**, into **basics** of teaching **oral** communication springing from the **socio-cultural aspect of authentic information exchange**, into the nature of teaching-learning goals and **tactics of authentic communication** simulation.

As education of today focuses on professionalism – show not what you know but what you can do – CPA gives a possibility to get in-depth knowledge about the way it can be done.

CPA is a theory of a creative personality formation through tasks which involve development of creativity , active thinking for **productive cognition**, research and discovery.

- Personal creativity helps reveal natural capacities, the ability to find one's **mission in this life**, to set tangible goals and achieve them.
- Creative Performance makes the whole learning process at school and universities a **reflective awareness activity** chosen not by chance but by a mind craving for research and discovery.
- Creative Performance teaching and learning involve development of associative, imaginative, and **systematic thinking** .

What are the Basics of Creative Performance Approach?

- **Transparency** of the activity system (as awareness of the activity inspires interest).

- **Double objective:** a) pedagogical goal for teachers; b) Creative-Performance-based goal for students.
- **Springing board** – communicative competence of the native speaker.
- **Communicative nature** of any speech activity:
  - a) reading – for new information derived from the text;
  - b) listening – for new information derived through listening;
  - c) speaking – for new information conveyed through communicative functions.
- **Problem Solving** through creative performance.
- **Come to grips with the unknown.** Should everything or anything be pre-taught?

How to encourage active learning on the part of the students? How to create the environment that will encourage active learning?

This can be accomplished by planning a general program that addresses the following elements:

- plan goals and objectives tailored to real principles and relevancy;
- give the students as many opportunities as possible to read, write, talk, and listen in various group structures;
- allow the students to think and discuss options, make decisions, and establish accountability for what they do when working with you;
- surround the students with print to build a literacy-rich environment;
- treat the students with respect and work to empower them as learners;
- use interesting and meaningful material and activities.

CPA is one of the possibilities to integrate the process of successful learning. **A new insight into** learning process terribly **needs development**. It was the greatest **mistake** of teachers to think that a foreign language should be taught likewise to children and grown-ups.

Creative Performance Approach represents **a deep insight into learning** as an individualized process, on the one hand, into basics of oral communication springing from **the socio-cultural aspect of authentic information exchange**, on the other

hand, and lastly, into the nature of teaching-learning goals and tactics of authentic communication simulation.

Individualized learning presupposes creating an atmosphere **of experimental learning allowing the student** to conceptualize knowledge, apply it in practice and reflect it in experience.

In other words, the process of individualized learning comprises the following interconnected processes:

- a developmental process (something new is acquired);
- meaningful network of knowledge organization (**a new system of concepts appears as a result of personal reorganization of information**);
- a decision-making process (a problem to solve should be an activity goal);
- not just a matter of linguistic knowledge (It is clear that linguistic knowledge is not enough);
- an emotional experience (emphasis is laid on the process of **solving the problem and not on learning**);
- valuing attitude as much as aptitude and ability (intention, motivation, and interest);
- acquiring the language incidentally while actually thinking (thinking about **what** to say and not **how** to say);
- making interest and variety predominant.

But whatever the variety exists it will remain a mere variety before it represents a **systemic whole**, based on the **interaction of outward management of the student's activity** and their **inward self-management** if they have got the necessary tools. And it is the teacher who should supply them with those tools.

For example, the **universally acknowledge phenomenon** of interference exists. Methodology registers it, but very seldom offers a remedy. And the remedy exists in understanding the synthesized process of human thinking.

The so-called “intellectual act” presupposes three interconnected stages. The intellectual act presupposes a program stage of the future utterance, which is always done in the mother tongue. An intellectual stage of selecting the necessary foreign

language means, namely, the operation of selection, and matching the results stage which is comparison of what has been said to the program. In case the student hesitates he addresses the key, i.e. the existing in the memory Russian/Ukrainian-English translation which does not clarify the situation. Here he may also select a wrong preposition, as there are many prepositions translated as one in the native language. To avoid this an entirely new zone of foreign prepositions should be built in the student's mind.

Is it asking for trouble if you ask students for feedback? One of the possibilities to integrate the process of successful learning is CPA.

CPA gives a possibility to integrate the content- based instruction, collaborative learning and communicative interaction techniques to involve the learner into 'hear + see + speak + create + do + bear responsibility' activity.

Being influenced by sociological view of language we may use differing classroom techniques, but their objective is the same: **to enable students to communicate effectively with other people who use the foreign language. Effectiveness includes the concepts of social appropriateness or acceptability** – of using language to get along with people –as well as grammatical accuracy which was the more limited aim previously.

The label "communicative" probably derives from Dell Hyme's work on communicative competence. This was principally concerned with the native speaker's ability in his or her own language and extended our view of competence in a language beyond grammar alone and into areas where **language is a part of social behavior**. It is these areas in which the language **learner is often under-informed**, if it all, and in which the greatest pitfalls lie.

It is the area of language appropriate to differing social situations which provide the greatest challenge to teacher and learner alike. "Situation" here includes the speaker's relationship with the people he or she is with:

- the purpose for which he or she is communicating;
- the channel (spoken, written) they are using for communication;
- "outside" circumstances such as noise, emergency, etc...

Students often came out of an audio-lingual course with the false impression that there was a one-to-one correspondence between a grammatical form and a particular meaning. For example, they might think that the way to ask people to do things in English is to use the imperative, softened a little where particular politeness is required by the use of “please”. The fact is that a request in the form “Open the window, please” would tend to give offence as too abrupt and direct in all but the most close of social relationships or situations of urgency. Dissatisfaction with this state of affairs made teachers and course designers eager to follow applied linguistics in finding a new way of thinking about language in use.

In a traditional approach meaningful communication is rather limited while in Communicative approach it is a central feature. Grammar rules are often explained in the former (traditional) and explained only when necessary in the latter (communicative). The first requires native-like pronunciation, the second – comprehensible pronunciation because it follows learner’s needs and not linguistic complexity.

Литература:

1. Burdeniuc G. Creative Performance Approach as a New Challenge in Language Teaching. Language Development and Teaching – Balti, 2004
2. Burdeniuc G., Rotaru S. Methodological recommendations for writing a communicative textbook of English as speciality.// Analile stiintifice ale USM 2001
3. Hymes D. On Communicative Competence. – N.Y. 1972